

1687

1816
ՆԵՐՍԷՍ ՔԶ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՆ

Ա.

«Քու խօսքդ զիս կենդանացուց» (Մաղաճոս ՃԺԸ. 50)

«Բարիք գործէ եւ պիտի սր-
նուցանես աստածային
«սունկը մարդկութեան՝ բարի
«գործեր կատարէ՝ պիտի տա-
րածես աստածային սեր-
«մեր»»

ՇԻԼԼԻՐ

20
Ա-70

O. D. ...
Str. Pantelimon, 10
BUCURESTI

Տպարան «ԱՄԹՕՐԻԱ» Պուրիս

1940

20
W-70

03 AUG 2000

Ա Ն Հ Ր Ա Ժ Ե Շ Տ Ն

Ա.

Ահա դուն անոնց քաղցրաձայն ու հմուտ նուազածուփ մը ախորժելի երգին պէս ես, որ քու խօսքերդ կը լսեն: (Եղեկ. լգ. 32):

Որդի մարդու, քեզ խորալի զէտ դրի ու իմ բերնէս խօսք լսես, ու իմ կողմանէս զանոնք զգուշացընես: (Եղեկ. գ. 17)

Աստուծոյ աչքերը արեւն տասը հազար անգամ լուսաւոր են և ԿԸ ՏԵՄՆԵՆ մարդոց բոլոր ճամբաները և կը տեսնեն բոլոր ծածուկ խորհուրդները: (Սիրաք իգ. 23)

Անօրէնը մոլութեան ճամբայէն դարձնողը հոգի մը մահուանէ կ'ազատէ և իր գործած շատ մեղքերը կը ծածկէ: (Յակ. Ե. 20)

Ով որ բարիք ընելը գիտնայ ու չընէ, անի մեղք է անոր: (Յակ. Դ. 17)

„Cuvântul tău m'a reînsuflețit“
(Ps. 119,50)

Făptuește binele și vei
hrăni dumnezeiasca plantă
a omenirii; întocmește lu-
cruri frumoase și vei răs-
pândi dumnezeiești semințe
SCHILLER

6136

6136
O. BAC...
Str. Pantelimon, 16
BUCUREȘTI

ՅԱՌԱՋԱՐԱՆ

ԳՐԲՈՅԿԻՍ ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ. Parcul Carol Ի մէջ „Frăția Miron Cristea“ սրահը, ուումաներէն լեզուով խօսած քարոզներու հայերէն թարգմանութիւնը. 2) Այդ սրահը լսած քարոզներէս թարգմանութիւններ. 3) Այդ ուղղութեամբ հրատարակուած գրքերէ կտորներ. 4) Ս. Գրքէն ընդօրինակութիւններ:

ՔԱՐՈՉԻ ՊԷՏՔ ԿԱՅ. (2 օրին. ը. 3) (Ղուկ. Դ. 4.) (Մտթ. Դ. 4) «Ոչ հացիւ միայն կեցցէ մարդ, այլ ամենայն բանիւ՝ որ ելանէ ի բերանոյ Աստուծոյ»:

Մայրաքաղաքիս երեք հարիւրէ աւելի եկեղեցիներու համալսարանական, Աստուածաբան քահանաները՝ կիրակի և տօնի օրեր կը քարոզեն: Բշ. Դշ. Ուր. կ. ե. ժ. 7-9, ամեն եկեղեցի կ'ընէ գիշեր ժամ, ուր «Տիրոջ Բանակը» «Պատրիարք Միւրոն Քրիստէա» երկսեռ, երգեցիկ խումբը, բոլոր ներկաներուն հետ կ'երգեն, հոգ. թէ աշխ. քարոզներ կը քարոզեն: Դեպքանական մարմնի պերճիգացի Le Père François ութը օրուան մէջ վեց անգամ կը քարոզէ:

Հաւատքը, բարեպաշտութիւնը՝ թէպէտ Աստուծոյ շնորհն է, սակայն, լսելով, սիրտը տակաւ կը տաքնայ. կ'ուղղուի: Այս գիրքը կարգացողներ՝ վիճակահանութեան մեծագոյն թիւը շահողէն աւելի մեծ երջանկութիւն ձեռք պիտի բերեն: Միայն թէ անխափան, շարունակ կարգան: Իրենց գիւրըմբռնելի ընելու դիտումով՝ Ս. Գրոց հատուածներու մեծագոյն մասը աշխարհաբար լեզուով գրինք:

Եթէ կարենանք, Աստուծով քիչերու փրկութեան պատճառ դառնալ՝ մեր նպատակին հասած ըլլալու երջանկութեամբ պիտի մխիթարուինք:

2 փետր. 1940

ՊՈՒՐԻՇԵ

Վշտակիր

ԳՀՆ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

20366-59

† Երիցունի Ազնիւ եւ Օր. Սիրանոյե

1912ին, մեր չորս զաւակներով Ս. Էջմիածին երթալով՝ անդրանիկ որդին, Առաքելը, Գ. Ճեմարան եւ մեր զուտը՝ Սիրանոյշը, Թիֆլիսի Քամոյեան Ս. Գէորգ վարժարանը դնող Ազնիւ, ծնեալ Սուքիասեան Երիցունին անխնամ, անօթի մեռաւ ի Թուրքա, լիսունը երկու տարեկան, 1935 Յունիս քսանին: Որոյ լիշատակին կը ձօնեմ գրքոյկս, որոյ պարունակութիւնը՝ Ազնիւ երիցունիոյս ներշնչումները իցիւ թէ հայ մայրերու որդեսիրութեան, բարեպաշտութեան օրինակ դառնար:

Վշտակիր Ն. ք. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ԳՐՔԻՍ ԸՆԹԵՐՑՈՂ ՆԵՐՈՒՆ

«Ծանի՛ր զեզ»

Որպէսզի կեանքդ արժէք մը ունենայ, որպէսզի ներկայ և հանդերձեայ կեանքի պատասխանատուութենէն ազատ մնաս, ընտանեկան, դպրոցական ուսում չունիմ, ժառանգած արիւնս ապականած, անմաքուր միջնորդի մէջ ապրած, ապրուստ ճարելու գերի, դուարձութեան անձնատուր, օրը օրին ապրող որդ մըն եմ ըսողներուն ուշադրութեան կը յանձնեմ զըքոյկս, որ՝ եզէմի մէջ կեանքի եկող նախահօր հասուն տարիքին աչքը բացուող կոյրին զգացած տպաւորութիւնը պիտի կրէ, օգէն և սնունդէն աւելի անհրաժեշտ հաւաքածոյս՝ որ եօթը տետրակներու մէջ ծիածանի եօթը գոյները, prisme-ի հատուածակողմերու անդրացողացումը կը խորհրդանշէ:

Կարգա՛, ուշադիր զայն՝ որով պիտի արիանաս: Անբաժան ընկերդ ըրէ զայն որ կեանքիդ արժէքը հասկնաս: Եթէ դուն լեզ չանարգես՝ դուրսէն եկող անարգանքը քու փառքդ աւելցնելու պիտի ծառայէ:

Ս Է Ր Ը

Եթէ ո՛ր ոչ սիւրէ զՏէր Յիսուս, եղիցի Նզովեայ, մաւրանաթա (Ս. Կորնթ. Ժգ. 22)

Խնջ է սէրը.— Սէրը մի անորոշ իմաստ ունեցող բառ է: Բառարանները, ուսեայ մարդիք որոշ մեկնութիւն չեն տար ատոր: Հայ առաքն «չատ մի սիրեր՝ ատել կ'տայ, շատ մի՛ ատեր՝ սիրել կ'տայ» կ'ըսէ: Սէրն ու ատելութիւն՝ փոխն ի փոխ իրարու կը յաջորդեն: Սէրն զգացում մըն է, ինչպէս ատելութիւնը՝ որ գործով կ'արտայայտուի: Ահա ատոր մի օրինակը:

Հնդկաստան և Պոլոնիա պոյգելող մի նուիրակ այսպէս կը պատմէր. Կարկաթայում, մի օր սաստիկ շոգից զովանալու համար, երեկոյեան դէմ, Գանգէսի եզերքով, դէպի անտառ ման կ'գալի: Բազմահազար մի տեղացւոց թափորով փոշիով, շոգիով լեցուած օդը կը շնչէի:

Մօտենալով անտառին՝ մի տարօրինակ տեսարանի ահանատես եղայ: Քայլերս աւելի արագացնելով որոշապէս տեսայ որ՝ փիղ մը կնճիթին ծառի խոշոր ճիւղ մը անցուցած հովահրում էր մի ճերմակ առարկայի վրայ, որը, հաւանաբար, նոյն օր մոլեռանդ մօր մը կողմէ կուռքին նուիրուած մի երեխայ էր, որ, առանց խելացի և զթոտ կենդանույ պաշտպանութեան սաստիկ շոգէ և մոթերների և պիծակների խայթուածքէն մեռած պիտի լինէր:

Երբ աւելի մօտեցայ, խելահաս կենդանին ճիւղն անդին շարդելով երախան բռնած, խոշոր աչքերն ինձ սևեռեց: Ի հարկէ կղերն կենդանիէ աւելի թանձրամիտ, անխիղճ լինելու չէ: Լնկերանալով փիղին, զարձանք մի քանի փողոց՝ ուր տնակի մը որոշ կետին փիղը աչքերը տնկեց: Ձեռքս այդ ուղղութեամբ դնելով, իբր «sonari» կծիկ մը գտնելով քաշեցի: Ներսէն մարդ մը դուրս գալով, տուաւ երեխան և փիղը պարտքը կատարածի զոհունակութեամբ հեռացաւ: Լքեալ երեխաներու ապաստարանն էր:

Առտու մը, տարօրինակ շարժումներու, երթևեկի ոտնաձայն լսելով, դուրս ելայ: Հետևելով արագ ոտներով վազողներու խումբին, գանգալատան, մինարէթի նման սեպածև քարաժայռի ստորոտին բազմութեան պատահեցայ: Իւր ձագերուն նախաճաշ փնտռող արծիւը, օգտուելով բրինձի դաշտի մէջ աշխատող մօր մը բոպէական անուշաղբութենէն տարած էր, անոր ծառի շուքին զրած երախան իւր ձագերուն, որոնք, իրենց կառուցով բզիկ բզիկ բրած շորի կտորներու ծուէնները կը տեսնէին և երեխայի աղիողորմ ճիշդ կը լսէին: Ահ ու զոդով շշմած ժխորն շուարած, ո՛չ մի հնար չէր գտնէր երեխան ազատելու, ո՛չ նետ ո՛չ պարսաքար և ոչ նետ կամ փամփուշտ կրնար օգտակար լինել: Մի պատանի կատուի նման ճանկուտելով բարձրացաւ վեր, խուռն բազմութեան խելահեղ ծափերուն արժանանալով: Ափսոս, կէս ճամբան կտրած վար սահեցաւ: Ուրիշ մը, աւելի բարձր ելաւ, հագիւթէ ձեռքը բոյնին զրած ինկաւ վար: Նոյն բոպէին, ուրուականի նման մի երևոյթ, աչքերն արցունքով լի, հերարձակ, կապիկի նման արագաքալ սուրալով, մագցած հասաւ բոյնը, և երեխան առած վար ինկաւ:

Երախայի անձնուէր մայրն էր:

Սաստիկ ձմրան, Պոլոնիոյ անտառէն, ազարտկա-

պան մը իւր ընտանիքին հետ, սահնակով քաղաքէն գիւղ կու գար: Այլէն ձախէն գալիք կ'ոռնային: Որքան սահնակն արագ սուրար, գալիքն ախրան կատաղի, ճամբուն երկու կողմն շարուած, մարախինը ման ձիերու, սահնակի վրայէն կը ցատկուտէին: Ազարակապանը, լաւ զինուած, մէկ երկու հարուածներով կը տապալէր զանոնք լափելու համար՝ վոհմակն քիչ մը կը հեռանար, սակայն իսկոյն, կայծակինման կը շարուէին մօտերը: Սահնակավարը կուահելով վրտանգին ահարկութիւնը սուրը մերկացնելով, սանձերը տիրոջը լանձնելով «Տէր իմ, հոգ տար տիկնոջ և իմիկներուս կեանքին» ըսելով վար իջաւ: Ազարակապանը մտրակելով նժոյգները կայծակի նման հասաւ գիւղ և առնելով խումբ մը զինուած մարդիկ հասաւ վտանգի վայրն. արիւնի հեռքեր, հագուստի կրտորներ գտաւ: Հաւատարիմ ծառան կերեր էին գալիքը:

Փիղն՝ հանդէպ անպաշտպան երեխային սէր ցոյց կու տայ: Մայրը երեխային փրկութեան համար կեանքը վտանգի կ'ենթարկէ: Ծառան իր տիրոջ փրկութեան համար ինքզինքը կը զոհէ: Ատոնք սիրոյ պարզ արտայայտութիւններ են: Մեծագոյն սէրը տեսնելու համար, եկէ՛ք, երկու հազար տարիի չափ անցած ժամանակի մի դէպքը Գողգոթայի վրայ տեսէք: Երեսունը երեք տարեկան մի պատանի, որուն կեանքը, ամբողջ ցերեկները քաղաքէ քաղաք, գիւղէ գիւղ պտտելով հոգեկան թէ մարմնական բոլոր հիւանդները բժշկել, գիշերը աղօթել էր, ինքզինքը զոհեց մեղաւոր մարդոց փրկութեան համար: Երախտապարտ իր անձնանուիրութեան խնդրենք իր անհուն սիրոյն արժանանալու շնորհքը: Ամէն:

ԳՈՒԹ, ՈՂՈՐՄՈՒԹԻՒՆ

«Մարդու պարծանքի առա-
կան իր բարութիւնն է»

(Առակ. ԺԲ. 22)

«Մեծատան երջանկութիւնը ո՛չ թէ ունեցած հա-
րստութեան, այլ ընել կրցած բարութեան մէջ կայա-
նալու է»:

ՖԼԵՆԻԷ

Լրագիրի մը մէջ, անգամ մը հարցում մը ուղ-
ղուեցաւ թէ ո՞րն է իրական գեղեցկութիւնը:

Շատ պատասխաններ ընդունուեցան: Ոմանք
դէմքի գեղեցկութեան, ուրիշներ խօսելու ձևի և շա-
տեր, այլ և այլ առաւելութեանց համար կարծիքներ
տուած էին: Սակայն մի շատ գնահատելի և յարմա-
րագոյն պատասխան համարուեցաւ հետևեալը. իրա-
կան գեղեցկութիւնը՝ աշխատութեամբ սեպած երես
և բարի գործերով ձերմկած սիրտ ունեցողն է: Ինծի
կը թուի թէ ասի յարմարագոյն պատասխանն է, ին-
չու որ աշխատութիւնը և բարեբարութիւնը իրարու
հետ սերտ աղերս ունին: Նոյն իսկ Տէրը անոնց մի-
անգամայն կը հրամայէ ըսելով Պօղոս Առաքեալի մի-
ջոցաւ. «գողացողը այլևս չգողանալ այլ ձեռքով աշ-
խատի մի օգտակար գործի որ ունենա, տալիք կա-
րօտ եղողին»: (Եփես. Ե. 28) Գութի և օգտակար լինե-
լու մղումը մարդս աշխատելու կը յորդորէ և զթոտ
ու աշխատասէր մարդու գործունէութիւնը իր բարո-
յական բարձրութեան ազդակը կը կազմէ: Աշխատա-
ւորը թէ՛ աւելի ուժեղ, թէ՛ աւելի պատուաւոր, թէ՛
աւելի արդարասէր և թէ՛ աւելի յարգելի է: Դատար-
կապորտն ընդհակառակն է:

Ի՞նչ է ԳՈՒԹԸ. — Գութը հանդէպ ուրիշի կա-
րեաց հաղորդակից լինելու զգացումն է:

«Խնդալ ընդ խնդացողս և լալ ընդ լացողս»:

ԳՈՒԹԷՆ. — ՈՂՈՐՄՈՒԹԻՒՆ. — Պարսկական վճիռ
մը կ'ըսէ. Օրերը կենաց զրքի թերթերն են, ուր՝ լա-
ղէպքեր ու գործեր միայն արձանագրուելու են: Ու-
րիշ խօսքով, ամէն նոր ծնած երեխայի համար մի
նոր տոմար (dosar) կը կազմուի: Ծնունդէն մինչև
գերեզման, ամէն օր, բարի թէ՛ չար գործերը, մի
անձանօթ ձեռօք կ'արձանագրուին: Հիները կը կար-
ծէին թէ Արդոս, մեծ լրտեսը, որ հազար աչք ու
հինգ հարիւր ականջ ունի, ուշադիր կը դիտէ մար-
դոց գործերը, վարձք կամ պատիժ տալու համար:

Շատեր կ'ըսեն թէ կը սիրեն զԱստուած, սակայն
«ով որ ունի աշխարհի հարստութիւնը և կը տեսնէ որ
ընկերը նեղութեան մէջ է և կը գոցէ իւր աչքը ա-
նոր հանդէպ, ինչպէս Աստուծոյ սէրը իր մէջ մնա-
ցած կ'ըլլայ»: (Ս. Յովհ. Գ. 15) Այս խնդրին համար
Ամպրուազի կ'ըսէ. «Յագեցուր անօթի մեռնողը, եթէ
չկշտացնես, պատճառ կ'ըլլաս անօթի մեռնելուն»:

ՈՐՈՒՆ ԵՒ ԻՆՉ ՁԵՒՈՎ ՈՂՈՐՄԵՆՈՒ Է. — Տէրը
կ'ըսէ. «Միւրէ մերձաւորիդ քու անձիդ նման»: Քրիս-
տոնէութեան մէջ մերձաւոր ըսելով կը հասկցուի աշ-
խարհի բոլոր մարդիքը, նոյն իսկ թշնամիդ: Տէրը
բնաւ տարբերութիւն չգնէր ոչ ազգի, ոչ սեռի և ոչ
աստիճանի վրայ: Հարկ է կարեկից սրտով օգնութեան
հասնիլ բոլորին, ցաւակցելով՝ հոգերու և տառապա-
նաց «ազնիւ զգացման մը մղմամբ, հոգեկան վեհանձ-
նութեամբ զեղուն: Ռումանիոյ Եղիսաբէթ թագուհին
այս մասին մտածեց. «Ինծի համար ո՛չ օտարական
և ոչ թշնամի գոյութիւն չունին, այլ հաւատարմար-
դիք: Իմ հոգւոյս բառարանէն երկու բառ ջնջած եմ,
օտարական և թշնամի բառերը: Պարտաւոր ենք օգնե-
լու բոլորին»:

Սակայն շատեր, նկարագրի պակասով, իրենց ըս-

կաած բարի վարքն, ու օրինակելի կենցաղն ի չարն կը տանին: Պապը պատուիրած էր Աբելին նկարել Տէր Յիսուսի և Առաքեալներու նկարը սեղանի համար: Շատ տեղեր պտտելով, Աբել գտաւ մի գեղազէմ պատանի, գեղին խոպապիկով, բոցավառ աչքերով, նրբին ձևերով հրապուրիչ ճիւղնութեամբ օծուն այդ անձը ճշտիւ նկարեց իբր օրինակ Տէր Յիսուսի նկարին: Միւս առաքեալները նկարելէ յետոյ, երբ Յուզան ներկայացնող մի զոռելի մարդու տիպին հանգիպեցաւ գինետան մը միջև և ուզեց զայն նկարել, գինովը զայրացած գոչեց.

— Շատ կարճ լիշողութիւն ունիս, Պարոն, զիս նկարեցիր իբր Յիսուս, հիմակ ալ իբր Յուզա՞ կ'ուզես նկարել: Տես անառակ կեանքը ո՞րքան կ'ապականէ մարդս:

Պահէ՛ մեզ Տէր, ցոփ կեանքէ: Ամէն:

«Եւ կեանք նորա էր յոյս մարդկան» (Յովհ. Ա. 4.)

Երեք տարուայ կարճ կեանքի մէջ Յիսուս այցելեց գիւղ և քաղաք բժշկեց հոգեկան թէ մարմնական բոլոր հիւանդները, կոյրեր, կաղեր, անգամայուծներ, զիւհաւորներ, ազա՛ն մաքսապետը, ցոփակեաց Մաղդաղենացին, անհաւատ հայրն, կասկածոտ փարիսեցին բժշկուեցան: Հովը գաղրեցաւ, կատղած ծովը խաղաղեցաւ: Յայրոսի գուտորը, Նայնի պատանին, չորս օր առաջ մեռնող Ղազարոսը լաւութիւն առին, ողջնցան:

Գաւթնի ձորէն անցած ատեն՝ քարոզելէ ետ դարձող Առաքեալները՝ երբ պատասխանեցին Յիսուսի թէ ինքն ալ մարգարէ մըն է, կը կասկածէին թէ՛ իրենց ալ հրաշք գործելու կարողութիւնը տուող, սակայն իրենց նման անօթեցող, յոգնող, քրտնող, քնացող, երբեմն բարկացող Յիսուսը ի՞նչ տարբերութիւն ունի

միւսներէն: Յիսուս թափանցելով անոնց սրտին խորերը, վեց օր լեռոյ, երեք հոգի առնելով կը բարձրանայ Թափօր լեռը և կէս գիշերին կ'ալլափոխուի: Դէմքէն արևի նման լոյս կը ծագի և զգեստները ձիւնի նման կը ճերմկին: Մովսէսը իր լուսաւոր եղջիւրով Եղիան իր հրեղէն կառքով, խոնարհ ծառաներու նման, դողդալով կը խօսին: Երկնքէն եկած ձայնը կը վկայէ թէ՛ Հօր Աստուծոյ Միրելի Որդին է Տէր Յիսուսը՝ որուն խօսքին պէտք է հնազանդիլ: Քուսէն արթնցող Առաքեալները կը հասկնան Յիսուսի գերազանցութիւնը:

Եթէ ոչ ապաւստիքե՛ք ամենեւեմ նոյնպէս կ'որնչիցի՛ք ըսաւ Յիսուս, իրեն լուր բերողներուն թէ՛ Միւովամի աշտարակը փչելով տասնեութը հոգի մեռցուցեր է, թէ տօնի օրեր Հերովդէս շատ մարդիկ գլխատեր է: Նոյնպէս անապաշխար մնացող մարդիք ջրհեղեղով Սօդոմ-Գոմոր հուր և ծծումբով պատժուեցան, Նինուէն փրկուեցաւ պահօք և աղօթիւք: Զղջումն անապաշխար կեանքը, մեղա՛յ գոչող մաքսաւորը փրկուեցան:

Մարդս բնութեամբ հակամետ է մեղքի: Նոյնիսկ սուրբեր փորձութենէ ազատ մնացած չեն: Պօղոս Առաքեալ «բարին կ'ուզեմ, չարիք կը գործեմ, այս մեռնելիք մարմինէն զիս ո՞վ կրնայ ազատել» կ'աղաղակէ:

Գր. Նարեկացին «եթէ բոլոր ծովերը մելան, բոլոր եղէգները գրիչ և բոլոր դաշտերը թուղթ ընեմ՝ մեղքերուս ցանկը չեմ կրնար ամփոփել: «Այսօր մաքուր հոգեկիր, վաղիւ մոլի խելագար» Մտանեմ ի բոյնն աղաւնի անդի ազուաւ ելանեմ: Սակայն՝ դուն Միմոնին՝ Պետրոս Վէմ հաւատոյ կոչեցիր, ես աւագի հատիկ եմ անոր քով: Վէմը շարժեցաւ, Պետրոսը քեզ ուրացաւ, ներեցիր, ես, աւագի հատիկս գլխորեցայ, փստա՛ն եմ որ պիտի ներես: Հեզ, հլու ձիերու մօտ

խածան, աքացի տուողներ ալ կան: Արդ անառակութեան համար անոնք էջ կամ ջորի չեն դառնար, ես ալ մկրտութեամբ աւագանին որդեգիր եմ Աստուծոյ, ժառանգորդ արքայութեան, ներելով մեղքերուս արժանի ըրէ արքայութեանդ: Արեւ սենեակս լուսաւորելու ատեն՝ ժառանգ ալ առանց լոգնութեան կը լուսաւորէ: Արդարութեան արեգակդ, ընտրեալներդ դասաւորելու ատեն, ինձ ալ յիշէ՛

Յիսուս ինչպէս կատարեալ մարդ, նոյնպէս ալ ամէնակարող Աստուած էր: Յղացուեցաւ, Ս. Կոյս Մարիամէն և ծնաւ, կուսութիւնը անխախտ մնալով: Ասոր իբր ապացոյց՝ ելաւ, յարութիւն առաւ գերեզմանէն՝ որ դուռը կափարիչով փոցուած և կնքուած էր: Մտաւ Առաքեալներու ժողովարանը՝ դուռը փակ և պատուհանները փոց էին: Եւ Թոմասին ըսաւ. բեր մատերդ դիր ձեռքիս ծակերուն, տես կողիս վերքը, հաւատա՛ որ ես եմ:

Խաչելութեան ատեն Յուդան գայն ժառանգ, Պետրոսը ուրացաւ: Երկուքն ալ գրէթէ, հաւասար լանցաւոր էին: Յուդան յուսահատ ինքզինքը կախեց և հոգեով մարմնով կորսուեցաւ: Պետրոս զղջաց, դառն արցունք թափեց և վերահաստատուեցաւ:

Քրոմուէլի ատեն պատանի մը մահուան դատապարտուեցաւ: Անոր նշանածը, պատուաւոր գերդաստանի աղջիկ, զանազան դիմումներ ըրաւ զայն ազատելու: Հնարը չեղաւ: Վճռին գործադրութեան օրը, աղջիկը եկեղեցի գնաց, դառն արցունք թափեց, ապա բարձրանալով զանգակատուն մտաւ ասն զանգակին մէջ՝ որուն ձայնով մահու վճիռը կը գործադրուէր և տեղաւորուեցաւ, գլուխն ու կողերը մէկ կողմ, թեւերն ու ձեռքերը միւս կողմը դրած: Խուլ ժամկոչը, վարէն քաշեց շուանը՝ լեզուն, առանց դաշելու դանգակին, վիրաւորեց աղջկան գլուխն ու կողեր՝ մէկ

կողմէն և թեւերն ու ձեռքեր միւս կողմէն: Ժամկոչը գործն աւատաւոր էր: Բնաւ ձայնը չլսուեցաւ: Աղջիկը ալ չվիճակով գնաց բոնակային ոտքերը նետուելով գթութիւն խնդրեց: Քրոմուէլ, տեսնելով այդքան մեծ զոհաբերութիւն տկար արարածի կողմէ՝ ներեց երիտասարդին:

Փշէ պսակն ու նիզակը վիրաւորեց Տէր Յիսուսի գլուխն ու կողերը, ու զամերը ծակեցին ձեռքերը: Մեր յաւիտենական դատապարտութեան վճիռը չլսուեցաւ և Նորա արիւնով փրկուեցանք:

Փառք և երախտագիտութիւն իր անսահման սիրոյն ամէն:

* * *

«Ով որ ինծի գիր մը սորուեցուց, զիս իր գերին ըրաւ»

Արաբական առած

Խնչ է կեանք. — Ամերիկացի բանաստեղծ մը կը հարցնէ որդին. ի՞նչ է կեանքը: Որդը կը պատասխանէ կեանքը ինծի համար կտոր մըն է տիղմի, ուր ծնալ, կ'սպրիմ ու պիտի թաղուիմ անոր մէջ: Ի՞նչ է կեանքը, կը հարցնէ գորտին: Գորտը կը պատասխանէ. կեանքը, ինծի համար ճահիճի ալս ջուրն է, ուր գոյութիւն առի, ուր սնունդ կը գտնեմ, ուր և պիտի խեղդուիմ: Ի՞նչ է կեանքը, կը հարցնէ արծիւին: Արծիւը կը պատասխանէ. կեանքը անսահման բարութեան անխառն հրապոյրն է, վայելքն է, կեանքը՝ արևի ոսկեթել ճառագայթներու երփներանգ գուներու՝ որ շնորհ, գեղեցկութիւն և հաճոյք կը պատճառէ դիտողաց, կեանքը վերնն է, երբ որսի, սընունդի համար վար իջնեմ, կը պլշկին հողիս և մարմինս երկրաքարշ աղտեղութեամբ: Կրցա՞ր սլանալ, վերանալ ագնուանալ, կեանքը կը ճաշակես:

Նափօլիի մայր եկեղեցւոյ ճակատին երկու հրեշ-

տակներու նրբին արձաններ պիտի քանդակուէին: Անդրիագործ աշխատաւորներ ձանձրացած քանդակներու ճկուն ցանցէն կը գանգատին երկրաչափին ըսելով. ի՞նչ հարկ կայ այդքան նուրբ գիծերու որոնք վարէն բնաւ չեն երևնար: Վերէն կ'երևնան կը պատասխանէ մեծ երկրաչափը:

Արձան գիսութեան եւ sqիսութեան — Հիները վերացական գաղափարները ռամիկին հասկցնելու արուեստին շատ վարպետ էին: Արձաններ կը շինէին:

Այսպէս էր գիսութեան արձանը. Յոյժ գեղանի մի օրիորդ, ուղեթել զգեստ հագած, աղամանդեայ պըսակ դրած, ձախ ձեռքը վառած ջահ բռնած, զրքերի դեպի վրայ բաղմած, ծունկի վրայ բաց զիրք մը, ուր՝ աջով բան մը ցոյց կու տար:

Գեղանի օրիորդը, թագն ու զգեստը ցոյց կու տար որ՝ ուսեալ մարդու տեսքն հաճուք է պատճառում դիտողաց: Վառած ջահն՝ ցոյց կու տար գիտութեան մտքերու տուած լոյսը: Գրքերու դէպք՝ կը ցուցնէր որ՝ գիտութեան շտեմարանները գիրքերը և բաց գիրքը՝ ուր ցոյց տրուած բառը կը ցուցնէին որ գիրքերը կարդալով միայն կը ստացուի գիտութիւնը:

Տգիսութեան արձանը. — Էշ մը, վրան մերկ երեխայ մը բաղմած, աչքին վրայ կապ մը, և ձեռքը եղէգ մը բռնած: Էշը՝ ցոյց կու տար որ սոգէտին երեւոյթը տհաճութիւն կը պատճառէ: Աչաց կապը՝ մրտային կուրութիւնը, մերկ երեխան տհաս միտք, անուպայ վարք, ձեռքի եղէգը՝ աննկարագիր, անհաստատ վարք կը ցուցնէր:

Մարդը ըստ պատկերի և նմանութեան Աստուծոյ էր ստեղծուած, սակայն մեղացը պատճառաւ ինկաւ այդ արժանիքէն:

Աղամ լինելով գլուխ-գործոց Արարչութեան ի հարկէ տիրացաւ ցանկալի յատկութեանց, որով կըր-

ցաւ Արարչին ընտանութեան և յաճախակի այցելութեան արժանանալ և ունենալ այդքան տաղանդ՝ որով բոլոր կենդանիներու, բոյսերու և թռչուններու պատշաճ անուններ դրաւ և կը վայելէր ընտանութիւնը բոլոր կենդանիներու:

Աղամ պիտի կրնար, զղջումով և ապաշխարութեամբ շատ դիւրաւ արժանանալ ներողամտութեան, որով իր սերունդը պիտի ազատէր դժբաղդութենէ: Սակայն տակաւ, մարդկութիւնը՝ հետեւելով մարմնոյ ցանկութեան՝ եղաւ գերի իր անձնական կիրքերու, որմէ շատ սուրբեր, նոյն իսկ Ս. Պօղոս զանապէս կը գանգատէր՝ թէ հակառակ իր ցանկութեան կը հետեւի մեղաց: Յամենայն դէպս զղջումն ու հեղ ու խոնարհ սիրտը պիտի հաշտեցնէ մեզ Աստուծոյ հետ և միայն և միայն Յիսուսի արիւնը պիտի մաքրէ մեզ մեր մեղքերէն, եթէ կատարեալ սիրտով դիմենք իրեն պահօք և աղօթենք:

Երազ գարդոցիլոց. — Կեանքը օրօցքէն մինչև գերեզման ճամբայ մըն է, բոլորիս համար:

Ամէն օր քայլ մը կ'ընենք դէպի գերեզման: Ծընած ենք տասը, քսան, յիսուն տարի առաջ, ըստ իւրաքանչիւրիս տարիքին և քանի մը տարի վերջնալ պիտի մեռնինք: Մտածենք որ, աշխարհս մեր բոլորիս ծնունդէն հինգ, եօթը, տասը հազար տարի առաջ ստեղծուէր է, ըստ մեր, հրեաներու, չինացիներու օրացոյցներու և, թերևս աշխարհս մեր մեռնելէն վերջ դեռ ապրի հինգ, եօթը, տասը հազար տարի ալ:

Մենք աստ, առժամեայ հիւր ենք: Իբրև քրիստոնեայ պէտք է ըսենք որ՝ ո՛չ ես, այլ յիս կ'ապրի Տէր Յիսուս: Եւ ես, ամէն առտու պիտի աղօթեմ որ, այսօր միայն, մինչև երեկոյ ապրիմ Աստուծոյ կամաց համաձայն: Գիտեմ որ ցորենն ու որոմ, գա-

որն ու գայլ, աղանինն ու օձ, միասին պիտի ապ-
րին «մինչև ի հունձս»: Բարիններու համար ծագած
արևէն, արդարներու համար տեղացող անձրևէն օգ-
տուելով՝ նմանիդ պատիժ, հարևանիդ պատուհաս մի՛
ըլլար: Գալթակողութեան առիթ մի՛ լինիր: Զսպէ
ինքզինքդ: «Մի լինիր առիւծ ի տան քում»: Մար-
դոց ենթարկուած դժբաղդութեանց մեծագոյն մասը
կուգայ մարդանման գազաններէն: «Բարկութեան
յաղթողը եօթը բերդաքաղաք գրաւողէն աւելի գո-
վելի է»:

Անշտն, կամապաշտ, որովայնապաշտ մարդոց
վճիռը իմաստունը արտասանած է. « ի խաւարի եկն
ընդ խաւար եկաց, ընդխաւարաւ անուն նորա ծած-
կեսցի» = Մութ գիշեր մը ծնաւ, անծանօթ ապրե-
ցաւ, խաւարի ներքեւ անունը պիտի թաղուի: Ըրած
չարութեան վրէժը՝ սերունդէն կ'առնուի:

Կ'ապրինք աշխարհի մը մէջ, որոյ 3/4 շուր է և
1/4-ը միայն հող է: Առ շուրի մի բաժակ, լեցուր
երեք մասը շուրով, քառորդը հող, մոխիր աւազ դիր:
Քիչ յետոյ շուրը վրան կ'ելլէ: Այսպէս է աշխարհս:
Տէրն ըսաւ. «քաշուին շուրերը մէկդի, ցամաքը ե-
րկնայ»: Եւ ահա՛ Եւրոպա, Ասիա, Ափրիկէ՝ կան մէկ
կողմ, Ամերիկաներ՝ միւս կողմը: Երկնքի անկախ
գունդերն, աստղերն ու՝ մեր շուրի վրայ կեցող ցա-
մաքը չեն իյնար: Արարչի ամենագոր հրամանի պո-
րութիւնը պանոնք կը պահէ իրենց որոշեալ վայրը:

Մտրդս, իբրեւ գլուխ գործոց Արարչութեան,
իւր ազատ կամքով բարի, ուրիշին օգտակար լինե-
լու է: Կրակը իր ոտեղծութիւն մինչև ցայսօր կը
տաքցնէ և սառոյցը կը պաղեցնէ: Շնորհք տուր ինձի
Տէր՝ որ չթերանաւ պարտացս մէջ, ամէն:

„Իբրեւ զմահ բուռն է սէր» Երգ երգոց ժան Ժօ-
րէս († 1914, թաղուած ի Պանդէոն):

Իր տունէն խաչ, աւետարան և կրօնական պատկեր-
ներ դուրս հանելով, միակ դատեր յանձնել էր հա-
կաքրիստոնեայ մի հաստատութեան:

Ժան Ժօրէս, լինելով ընկերվարականներու պա-
րագլուխն, խօսած էր, մի կրակոտ ճառ պարլամէնթի
մէջ, որ քրիստոնէութիւնը վտարէ Ֆրանսայէն: Յոգ-
նաբեկ ինկած էր՝ բազմապաղ վազվառուքէն յետոյ,
առանձին հանգստանալու այն գիշեր, որ մնացածն
ընէ ժէրմէն, իւր չքնաղագեղ, ընտիր դուստրն, որ
այդ օրը կը մանէր քսան և մէկ տարեկան չափահա-
սութեան տարիքին, որոյ առթիւ ծեր թէ երիտա-
սարդ ընկերվարականք յատուկ նիստ կազմած, թան-
կագին նուէրներով կը սպասէին այդ հրապուրիչ հրեշ-
տակին՝ շնորհաւորելու համար իր չափահասութիւնը:
Սակայն ժէրմէնը կ'ուշանար, հեռախօսներն ու հրա-
ւիրակներն որոշ լուր մը չէին փութացներ ժողովա-
րանին, ուր բոլորն ալ ջղայնանալու վրայ էին:

Գիշերը ուշ ատեն ժան Ժօրէսի դուռը կը պարնուի:
Անձամբ բանալով դուռը ժան Ժօրէս՝ զարմացմամբ
կը տեսնէ իւր դուստրը և կը հարցնէ.

— Դո՛ւն, հրեշտակս և ա՛յս ժամուն:

— Այո՛, պաշտելի հայր իմ, կ'ուզեմ քեզ հետ
անցունել այս գիշերը, որ վճռական գեր մ'ունի ինձ
համար:

— Հապա հրեշտակս, ընկերվարականներ յատուկ
նիստ կազմած կը սպասեն քեզ թանկագին նուէրներ
պատրաստած, քեզ շնորհաւորելու, մէկ բառով, գէմ-
քըդ, զիրենք պիտի երջանկացնէ, մանաւանդ թէ,
քանի որ չափահասութեան տարիքը հասար, թերևս
նշանած մը ընտրելով զիս կ'երջանկացնես:

— Հայր փափաքս քեզ հետ մնալ է և ընտրած եմ նշանածս և եկած հայրական օրհնութիւնդ խընդրելու որ՝ ժամ առաջ միանամ Անոր:

— Ո՞վ է այն երջանիկ արարածը որ բաղդն է ունեցեր սրտիդ տիրելու, ի՞նչ է անունը:

Փէրմէն ծնկի գալով բազկատարած

Անունը Յիսուս է, հայր, արտօնէ որ երթամ միանամ Անոր:

— Բայց ո՞վ ըսաւ քեզ անոր անունը:

— Քանի՞ տարիէ կը սիրես զինքը:

— Եւ ի՞նչ գիտես իր մասին:

— Հայր, միջավայրս հակաքրիստոս է, ինքը, Տէր Յիսուս քանիցս քովս եկաւ, աղանջիս փսփսաց «Փէրմէն, դուն իմս ես, ինծի եկուր»: Անգամ մը միայն լսեցի, քահանան կ'ըսէր. «օրական եօթանասուն անգամ եօթը ներէ՛ աշիդ զարնողին ձախդ դարձուր, շապիկդ առնել ուզողին՝ վերարկուդ ալ տուր»: Հայր, շատ պողոտաներ Յիսուսի պատկերը, եկեղեցիներու զագաթը, աղջիկներու կուրծքը խաչը կախուած է, արտօնէ՛ հայր, ես ալ երթամ:

— Բայց ո՞ւր, ինչո՞ւ, ի՞նչդ է պակաս:

— Հայր, վաճառ մը Յիսուսի մօտ, որ զովանայ սիրտս, մեծագոյն բարիքը որ պիտի շնորհես արտօնէ որ այս րոպէիս երթամ...

— Հօր բնութիւն, կը բացագանչէ ժան ժօրէս, Յիսուսը, զիս պաշտող դստերս սրտին վրայ լարդի շիւղի նման թառած է, փչելով միայն կրնամ վռնտել, դուրս հանել զայն: Բայց ի՞նչ պիտի կրնամ ընել այդ մոլեռանդ ծերերու, պառաւններու՝ որոնց սրտին գամուած է Յիսուս:

«Հօր է իբրեւ զմահ սէր» Փէրմէն շատ ոգորումներէ յետոյ յաղթեց հօրը և այսօր բարեխօս է մեզ համար:

(Յովհ. Ժե. 1—4) Յիսուս կ'ըսէ. «Ես եմ որթ ճշմարիտ և դուք ուռ և Հայրս մշակ է: Այն ուռը, որ պտուղ չբերեր կը յատանէ Հայրս, որ աւելի պտղաբեր լինի: Ինչպէս ուռը՝ որթէն կտրուելով կը չորնայ, դուք ինծի կապուած, միացած կեցէ՛ք: Առանց ինծի ոչ ինչ կրնաք:

Ս. Պօղոս ալ Աթէնքում ըսած էր. «զի նովաւ կեամք և շարժիմք և եմք»: Առանց Աստուծոյ հրամանին մեր մազերէն մին անգամ չթափիր: Որքան ամուր փարած ըլլանք Անոր, այնքան արդիւնաւոր պիտի անցնի մեր կեանքը:

Աղեքսանդր Մեծ ունէր մի սիրուհի, Քամպասփէ անունով: Իւր յաճախակի ճամբորդութեանց մէջ խեղճ կինը միշտ կը հիւանդանար: Մտածեց որ անոր կենդանագիրն հետն առնէ և իսկոյն կանչելով պատկերահան Աբէլին, ապապրեց անոր շինել, բնական մեծութեամբ պատկերը՝ ճիշտ ու ճիշտ նմանութեամբ առանց մազի չափ տարբերութիւն մ'ունենալու:

Աբէլ հաւատարիմ իր արուեստին, հնազանդ իւր տիրոջ՝ ուշի ուշով դիտեց սիրուհւոյն մարմինը որ ինքը սիրահարուեցաւ անոր:

Աղեքսանդր մեծ և լինելով մեծ իւր սրտով, անձնուէր վեհանձնութեամբ շնորհեց Աբէլին Քամպասփէն:

Մենք ալ, ուշադիր դիտելով Յիսուսի մեզ համար ըրած մեծ գոհողութիւնը՝ պէտք է լեցուինք նորա սիրով և միշտ երախտապարտ՝ մեզ համար թափուած արիւնին՝ լեցուինք իր սիրով որ կանչուինք Անոր:

Քրիստոնեայի կեանքը պէտք է նմանի Քրիստոսի կեանքին: Յորէկները օգնութեան փութալով կարօտեալներուն և զիշերները աղօթքով պարապելով:

Մարդիկ, շղթայի օղակի նման իրարու հետ սերտ յարաբերութեան մէջ գտնուելու են: «Ձոր կարես պարտիս» Ձեռքէդ ինչ որ գայ ուրիշին ընելու՝ պարտաւոր ես, Յիսուսի սիրոյն համար:

Եթէ Տէր Յիսուս քեզի ալ հարցնէ, ինչպէս ըրաւ Սիմոնին, կը սիրե՞ս զիս, կը սիրե՞ս զիս, կը սիրե՞ս զիս: Պատրաստ ես իր սիրոյն համար ծախել ունեցածդ, տալ աղքատաց և իրեն հետևիլ, կրնա՞ս, գոնէ քիչ մը գործդ թողնել և ուրիշին օգնութեան փութալ, կ'ուզե՞ս քիչ մը զրկանք քաշել, որ ուրիշին օգնես:

Արդարի փոքր, — Յակոբ Լաբանին երթալու համար երկար ճամբայ մը քալելէ յոգնած, գլխուն ներքին քար մը դրած քնացաւ: Խաղաղ է այդ բոլորի քունը, որ առտուն կանուխ աղօթելէ յետոյ կ'ուխտեն մինչև երեկոյ իրենց ընտանիքի անդամներու կամ ուրիշին բնաւ տհաճութիւն չպատճառել, առանց գանգատի տանիլ, մինչև երեկոյ բեռը, որքան ծանր ալ լինի, ընել բարիք մը հարկանին՝ որքան որ կրնայ և աղօթել Աստուծոյ:

Յակոբ կը տեսնէ մի սանդուխ, որոյ վերը մինչև երկինք էր հասած և Հայր Աստուած կ'օրհնէր վերէն զինքը՝ որ ունենայ ծովու աւաղի եւ երկնքի առողերու չափ զաւակներ, բնաւ չվախնայ թշնամիներէն օր քան զօր յաջող երթայ գործը:

Բեթէլ էր այդ սրբավայրը, այդ սանդուխի վրայէն հրեշտակներ վար կ'իջնային մարդոց բարիք բերելու և մարդիք երկինք կը վերանային: Հրեշտակ մը մենամարտեցաւ Յակոբի հետ: Յակոբը յաղթեց անոր բայց կադ մնաց:

Եւ Յակոբ ստացաւ Իսրայէլ — Աստուածազօր անունը: Յակոբ երախտապարտ սրտով մեկնեցաւ անկէ, գաւազան մը միայն ունէր ձեռքը:

Քսան տարի վերջը Յակոբ Քանան կը վերադառնար, հասաւ Բեթէլ, ունէր երկու կիներ, Լիա և Հռաքել, տասներկու մանչեր, ոչխարի, այծի, ուղտի հօտեր և անթիւ ծառաներ: Հաշտուած իր եղբօր Եսաւի հետ և ուրախ կը վերադառնար հօրը վրանը՝ խաղաղ և երջանիկ ապրելու համար:

Ահա՛ Աստուծոյ օրհնութեան արժանի եղող բարեպաշտ և հեղ ու խոնարհ մարդու կեանքը, որպէսին էր Յոբ որ բարձրաձայն կրնար ըսել. «Աչք էի կոյրերուն և ոտք՝ կաղերուն, հայր էի որբին և պաշտպան այրիին: Անիրաւին ակօան կը հանէի»: Փորձեց Աստուած Յոբը և կրկին վերահաստատեց իր զիրքին. կրկինը տալով իւր բոլոր ունեցածներուն: Ներէ՛ մեզի Տէր և արժանացուր քու շնորհացդ: Ամէն:

* * *

«Քանզի գնով ծախու առնուեցաք, ուստի վաճառորեցէ՛ք զԱստուած ձեր մարմիններուն և հողիներուն մէջ, որ Աստուծոյ են» (Ա. Կորնթ. Զ. 20)

Երեք տղաք գացին անտառը, ուրկից մին՝ քաղելով աղուոր ծաղիկներ, բերաւ և ածու մը շինելով տնկեց զանոնք, ուրախանալով որ ինքն ալ ունի ծաղիկներ: Երկրորդը բերաւ արմատներ ու ածու մը շինելով տնկեց զանոնք ու ջուր տուաւ: Ամբողջ աճառը ունէր ծաղիկներ, մինչ առաջինինը, արմատ չունենալուն, մէկ երկու օր վերջը թառամեցաւ: Երրորդը բերաւ թէ՛ ծաղիկներ և թէ՛ արմատներ և ուրախացաւ միւս երկուքին չափ:

Քարոզիս ունկնդիրները վերջիշեալ տղոց նման երեք գաւաղարգի կը պատկանին: Ոմանք, քարոզի միջոցին լսած աղուր բառերն ու նախադասութիւնները, այն ըոպէին կ'ըմբռնեն և վայրկեանական

որոշում մը տալով կը բաւականանան: Ուրիշներ կ'ընտրեն արմատներ, Յիսուս Քրիստոսի ըրած գոհողութեան, թափած արեան արդիւնքին արժանանալու համար հարկ եղած անձնուրացութիւնը՝ որ է հրաժարիլ մարմնոյ ցանկութենէն, որ, նախապէս, թէպէտ դառն, ծանր կը թուի, բայց տակաւ կը թեթեւայ:

Մեղքը կրկնուելով բռնութիւն բանեցուց մարդուն, որ երբեմն չուզելով հանգերձ կրկին կը դառնայ իր մոլութեան: Աչքի առաջ բերէք գինովը որ անարգութիւն, պատժութիւն վերջ կ'որոշէ չիմել, սակայն որոշեալ ժամը հասնելուն, կարծես բռնի կը տանէին գինքը գինեատուն: Այսպէս՝ գողութիւնը, ծխամոլութիւնը, բարկութիւնը, ցանկութիւնը, խաղամոլութիւնը...

Յիսուս Քրիստոս փրկեց մարդը այդ գերութենէն: Շատ տեսակ յաղթանակներ տարաւ մարդը՝ ընտրեան, տարրերու հիւանդութեան... վրայ, սակայն չի կրցաւ, ո՛չ անջատաբար, ոչ ալ հաւաքաբար ջնջել մեղաց ոյժն մարդու վրայէն, ինչպէս կը վկայէ Մատթ. Խթ. 6—8 «Իրենց շարութեանը յուսացողներուն, ու իրենց հարստութեանը շատութիւնովը պարծեցողներուն մէկը բնաւ չի կրնար փրկիլ իր եղբայրը, ո՛չ անոր փրկանքը Աստուծոյ հատուցանել. քանզի սուղ է տնոր անձին փրկութեան գինը որ երբեք պիտի չկրնայ վճարուիլ: «Բայց և ոչ մէկ մարդու ընել կըրցածը ըրաւ Քրիստոս մեզ համար, թափելով իւր թանկագին արիւնը մեր փրկանքին իբր գին: «Իր կեանքը շատերուն համար փրկանք տալու: (Մտթ. Ի. 28):

Մեղքը ծանր պատիժ մը կը բերէ մարդկութեան և ահա՛ այդ պատիժը կրեց մեզ համար Քրիստոս. «Անով փրկութիւն ունինք մենք իր արեանը միջոցաւ, մեղաց թողութիւնը:» (Եփես. 24. 7) «Հաւատա՛ որ Յիսուս Քրիստոսի արիւնը մեզ ամէն մեղ-

քէ կը սրբէ» (Ա. Յովհ. Ա. 7) Քեզ դարանոյ մեղքը եթէ ըննանայ վրադ տիրէ, մտածէ Յիսուսի գոհողութեան՝ որ քեզ օգնութեան պիտի հասնի:

Հաւատքը կը մղէ հաւատացեալը, որ ալիս չապրի իր անձին համար: Հաճեցաւ Աստուած ընդունիլ Յիսուսի գոհողութեամբ մեղաւոր մարդն իբր որդեգիր, եթէ իր ազատ կամքով ծառայէ Անոր: Մարդն իր անձին չի պատկանիր ալ՝ Տէր Յիսուսի «որ իր անձը մեզի համար տուաւ, որ մեզ ամէն անօրէնութենէ ազատէ ու մաքրէ, իրեն սեփական ժողովուրդ ընէ, բարի գործոց նախանձաւոր:» (Տիտ. Բ. 14) Պետրոս Առաքեալ կը վկայէ որ դուք չէ թէ ապակաւած արծաթով կամ ոսկիով փրկուեցաք ձեր հայրերէն աւանդուած ունայն ճամբաներէն, հապա անբիծ ու անարատ գառի մը, Քրիստոսի անարատ աւրիւնով:» (Ա. Պետր. Ա. 18—19)

Հարցնէք թերեւ թէ՛ բոլորն ալ մասնակից չե՞ն այդ շնորհաց: Այո՛, եթէ Աստուծոյ հրամանին լիութիւն անսան և գործադրեն սիրոյ պատուէրը:

Դաշտի կամ անտառի մը մէջ անտէր թողուած ոչխար մը ուշ կամ կանուխ գայլին գոհ կ'երթայ: Նաւապետ չունեցող նաւը, բաց ծովու մէջ՝ որքան ալ ապահով վիճակ մը ունենայ ձկնացնէ, քիչ յետոյ՝ խաւիի մը պարնուելով, խրելով աւազին մէջ պիտի կորսուի: Առտու երեկոյ իր միտքն սիրտն ու կամքի ուժը Աստուծոյ տուող անձը, եթէ ուշադիր քննէ իր վիճակն, առտուն արթնցած ու գիշերը պառկած ատեն, տակաւ պիտի յառաջանայ առաքինութեան ճամբուն մէջ:

Քաղաքական և կրօնական պսակով ամուսնացող աղջիկ մը սիրով կը յանձնուի անձով թէ սրտով ու կամքով իր սիրած ամուսնուն, որոյ դիտողութիւններն ու ազդարարութիւնները, նոյն իսկ հրամանները, ի-

րեն համար երջանկութեան աղբիւրներ են: Այսպէս ալ, քրիստոնեան իր էութիւնը լիովին ղենելու է Աստուծոյ կամաց, ըսելով ըստ Պօղոսի. «Ոչ թէ ես, ալ իմ մէջս Քրիստոս կ'ապրի»:

Եղիսէ Մարգարէն մի քանի պատանիներու հետ անտառ զնաց փայա կտրելու: Յանկարծ, անոնց մէկուն կացինը կոթէն ելլելով գետը ինկաւ. Տէր իմ, կ'ըսէ պատանին, կացինը փոխ առած էի, իմս չէր:

Մօր մը կարով զբաղած ատեն, որդին դարակէն կարգ մը գրքեր հանած կը ճմռթկէր: Մայրն աչքն ալն կողմն դարձնելով՝ իսկոյն կը վազէ սրտահատութիւն մօտ և անոր ձեռքն առած գիրքը քաշելով կ'ըսէ «Ոչ, սիրելիս, ապի փոխ առնուած է»: Բարեկամ, լաւ գիտցիր որ՝ աւանդ մըն է քեզի այդ մարմինը, որը «Տաճար Աստուծոյ կենդանւոյ» է, որոյ համար Քրիստոս իւր պատուական արիւնը թափեց: Զգուշացիր՝ ուրեմն, սիրելիս, ըոպէական հաճոյքի համար յաւիտենական դատապարտութեան մի մատնէր քու անձդ:

Քալիերս ուղղելով դէպ ի Քոթրոյէն, արքայական ծաղկանոցն ուղեցի մտնել «Արտօնուած չէ» գոչեց պահանջորդը: Երբ ուէ ցանկութիւն ջմօտենալ մեզի, մեր մտքի լուսը, իբր հաւատարիմ պահապան ըսէ. «Հեռո՛ւ կեցիր: Բարի խորհուրդները միայն կրնան գրաւել ուղեդս: Ես քալիերս արդարութեան ճամբուն կ'ուղղեմ»:

(Ա. Կորնթ. Ժ. 31) «Արդ ուտէր թէ խմէր և թէ ինչ գործ որ ընէր, ամէն բան Աստուծոյ փառքին համար ըրէր» Բերանդ՝ Առտուած գովելու, աչքդ, ալկանջդ՝ օգտակար տեսարան, խօսք, երգ, աղօթք լսելու:»

Զեռքդ՝ գործի, ողորմութեան, ոտքդ եկեղեցի, դպրոց, հիւանդանոց ուղղէ: Ոմանք կ'ըսեն որ՝ ես

սուրբ պիտի չըլլամ, պիտի ապրիմ հասարակ կեանքով: Մա սխալ գաղափար, սատանայական խորհուրդ է: Պատուաւոր մարդը օրինակելի կեանք կը վարէ, Աստուծոյ կամաց, մարդկութեան օգտին ծառայելով կ'ուղղէ ակնարկն ի Յիսուս: «Ինչու որ Աստուած է որ ձեր մէջը կը ներգործէ կամենալը ու ընելը իր հաճութեանը համար»: (Փիլ. Բ. 13):

Արի, բարի ու հոմարձակ է քրիստոնեան, որ, օր քան զօր կրնայ յաղթել բոլոր փորձանաց: Առուակի մը եղբրքը խաղացող տղաք կ'ուզեն լոգնալ: Հանուելով կը վազեն ջուրին քով: Մէկը ղենելով ձեռքը ջուրին կը պօռայ. «Պաղ է:» Երկրորդը որ մինչև ծունկը յառաջացած էր՝ աւելի բարձր կը գոչէ. «Մառած է»: Երրորդը՝ նետուելով ջուրը, ձեռքն ու ոտքը շարժելով լաւ մը կը լոգնալ, և դուրս ելլելուն կ'ըսէ. «Ինչ լաւ լոգանք»: Հաւատացեալը՝ կրօնքին մատով, ոտքով, դպչելու չէ: Հապա կատարեալ զրդմամբ՝ Աստուծոյ և հրեշտակաց ուրախութիւն պատճառելու է: «Քանզի Տիրոջ ուրախութիւնը ձեր գօրութիւնն է»: (Նէեմիայ ը. 10)

Ամերիկացի միսիօնարին քառօր

Մելիքսեդէք Արք. Եպս. Մուրատեանց, Իզմիր մեզ տարած էր Ամերիկացի միսիօնարի քարոզը լսելու: Ահա՛ ամփոփումը:

«Զմիւռնացիք ձեր քարափը նստողներ, ուրիշ ըզբաղմանց միջոցին, կարթով մը ձուկ ալ կ'որսան: Զուկն ալ ծովուն տէրն է մեծով պգտիկով, ինչպէս մարդը՝ որ կ'ըսէ թէ նեղուցներ բացած ու լեռներ վար առած է.

Զգալով մարդը, որ իր կարթէն բռնուած է ձուկը, դուրս կը քաշէ և խոշոր ձուկ մը կը հանէ: Զու-

կը տեսնելով՝ ծովու մէջ չգտնուող մի արարած և չդիմանալով դուրսի օդին՝ կը մեռնի։ Գերեզմանի փոսին նետուած մեռելը, եթէ հանդիպի՝ երկրիս վրայ գտնուածէն տարբեր մի էակի, որ զինքը պատասխանատուութեան ենթարկէ անցուցած կեանքի համար, ի՞նչ պիտի խորհի։

Ապրինք օրէնքի և կրօնքի պարտադրած ճամբու համաձայն։ Որով, եթէ կայ մի հանդերձեալ կեանք պիտի ուրախանանք արժանանալով անոր։ Հակառակ պարագային կորսնցնելիք բան մը չունինք, մեր ժամանակակից մարդիկ պիտի գովեն մեզ։

Իբր խելահաս մարդիկ խորհեցէ՛ք ապագան։

Աւագ պարսկանութիւն

«Թէ որ մէկը իրեններուն, մանաւանդ իր ընտանեաց անդամներուն հոգ չտանիր, հաւատքն ուրացած և հեթանոսէ մը վատթար է»։ (1 Տիմ. ե. 8)

Մարդկային՝ վեհ զգացմամբ տոգորեալ անձը մանկութենէ, տարրական, երկրորդական, համալսարանական ուսմանց շրջաններու, բանակի, առևտուրի և ամուսնական կեանքի, հայրական պարտականութեանց մէջ անթերի, օրինակելի կեանք կը վարէ։

Ովկիանոսը կազմող կաթիլներու, լեռները բազկացնող հիւլեններու նման աննշան մասնիկ մըն է մարդս։ Տիեզերքի մէջ՝ իւր երկու միլիառ բնակիչներով, կենդանիներով, բոյսերով ու հանքերով, աշխարհս գոյլէն ինկած կաթիլ մը ջուրի կամ լեռնէն փրցուած աւազի հատիկ մըն է։ (Ես խ. 15—17)

Բայց Աստուծոյ պատկերի և նմանութեան համաձայն ստեղծուած մարդու համար (Ծննդ. Ա. 26) Քրիստոս իր արիւնը թափեց, որ անոնց, բոլորը փրկութեան հասնին, իրենց ազատ կամքով սիրելու զԱստուծո, ամէն բանէ աւելի և հարկան մարդիկը իրենց

անձին նման։ Այս գաղափարով տոգորուն մարդը, նոյնը կը փոխանցէ իր ընտանիքին և զաւակներուն։

Հոգեկան փրկութիւնը ձրի կը ստացուի

Խումբ մը գործաւորներ, ամսականին առնելով կը փութան քարոզչին մեծագոյն բարիքն, իրենց լաւիտեսական փրկութիւնն գնելու։ Դրամով կարելի չէ կ'ըսէ քարոզիչը։ Քանի որ ամէն ինչ զրամով կը գրենք, գին մը ունենալու է ասի ալ, կը պատասխանեն։

— Բայց դեռ ժամը 6,5 է։ Ձեր հանքը ո՞րքան խոր, ո՞րքան հեռու և ո՞ր ժամուն գործէ ելաք։

— Մեր հանքը 60 մ. խոր, ասկից հինգ ք.մ. հեռու և ժամը վեցին գործադուլ է։ Վերելալն մեզ կը հանէ, ինքնաշարժը մեզ կը բերէ ձրի։

Այդ գործիքը հաստատելու, ինքնաշարժին ըսպառումն, վարողը վարձք չունի՞ն...

— Ընկերութիւնն է որ զետեղեց ու կը հոգայ, և մենք ձրի կ'օգտուինք։

— Այդպէս ալ Տէր Աստուծոյ իր Միածին Որդին Յիսուս Քրիստոսը աշխարհ զրկեց որ մարդոց փրկութեան ճամբան ցոյց տայ, որ և մեռաւ մեր մեղացը համար։

Ով որ կը հաւատայ Աստուծոյ մեր վրայ ունեցած սիրոյն և երախտապարտ սրտով կը ջանայ Յիսուսի գոհողութիւնը իր մարմնոյն ու հագւոյն մէջ տպաւորելով, տակաւ փրկութեան պիտի արժանանայ։

Ծխան մաքրողն ու պահպանիչն

Պատկերհան մը, փողոցը ծխան մաքրող մը տեսնելով՝ խնդրեց անկէ, որ հետեւեալ առտու իրեն գայ, որ պատկերն հանէ։ Պիտի վճարէր իր աւցելութեան համար։

Երկրորդ օրը մարդն բաղնիք երթալով կ'ածիլուի
և մաքուր հագուստներ հագած կը ներկայանայ:

— Բայց այդ վիճակիդ մէջ կ'ուզէի...

Սիրելիս, ո՞րքան ալ ծանր մեղքերու մէջ ըլլաս,
եթէ զղջաս և հաւատաս Յիսուսի արիւնին արդիւնքին
պիտի փրկուիս: Եթէ այս ըոպէիս Պետրոսը հանդիպէր
պիտի ըսէր. Ես երեք ու կէս տարի Յիսուսի հետ ապ-
րեցայ, տեսայ բոլոր հրաշքն ու Մովսէսէն ու Եղիա-
յէն ունեցած առաւելութիւնը... Բայց ուրացայ զին-
քը: Ներեց ինծի...

Եթէ Պօղոսը հանդիպէր պիտի ըսէր. Ես հալածե-
ցի բանաւարկեցի, սպաննեցի շատերը, ձեռքերս արիւ-
նտա են... Ներեց ինծի: Պիտի ներէ քեզի, եթէ ան-
ցածին զղջաս և այլևս բնու մեղք չընես: Տէրը կը
սիրէ մեղաւորը, եթէ դարձի գայ: Պիտի ներէ իսկոյն
և պիտի օգնէ իրենց որ այլևս չիյնան մեղաց մէջ:
Խոստացիր բարեկամ ալլես չմեղանշել և իսկոյն դար-
ձի եկէք փրկութեան արժանանալու:

* * *

Թէ ի՞նչ է երջանկութիւնը.— Աշխարհի ոկիզբէն
մինչև ցարդ յեղեղուած, սակայն ո՛չ միայն բոլորին
ոչ իսկ մեծամասնութեան համոզման, կամ, գէթ հա-
ւանութեան արժանացած և զեռ վիճելի հարցում:
Պիտի առարկէք «Որքան մարդիք՝ այնքան կարծիք:»
Թերևս, սակայն համեմատած գիրքերու և աստիճանի
տարբերութեան՝ յետամնացներու կարծիքով, կան եր-
ջանիկ վիճակի հասնողներ որոնք չեն գնահատեր ի-
րենց բաղձալի գիրքին առաւելութիւնը, և ցանկանա-
նալով աւելիին, ունեցածնին ալ անդարձ կը կոր-
սնցնեն:

Առաքեալներու ամէնաուսեալն ու փորձառուն
Պօղոս մինչև Գրդ. երկինք բարձրանալով կը գտնէ

աշքերու չտեսած, ահանջներու չլսած երանու-
թեամբ լեցուն վայելք, որը՝ բնականաբար, զիրար
պիտի գերադանցէր՝ մինչև հասնէր տասներորդ եր-
կինք, որմէ՝ դժգոհանալով իր վիճակէն, նախանձով
և հպարտութեամբ յղփացեալ Սաղայէլն իւր խմբով
նետուեցաւ վար տարդարօսը:

Ն ա խ ա մ ա ռ դ ն ալ խ ա փ ե լ ո վ պատ-
ճառ եղաւ բոլոր մարդկութեան թշուառութեան,
որոյ դարմանման համար՝ աշխարհ զրկուեցաւ Տէր
Յիսուս, իբր Բրդ. Ադամ, որ իւր արիւնով սրբեց
անհնադանդութեան այդ յանցանքը: Այդ դէպքէն մօ-
տաւորապէս երկու հազար տարի յետոյ, այսօր, մարդ-
կութիւնը զգալի բարեփոխութիւն մը չունեցաւ,
քանի որ, դժբախտաբար կղերի մեծագոյն մասը աը-
գէտ է, ուսեալ դասակարգն ալ՝ անհաւատ, որք,
անպատկառօրէն կ'ըսեն. «Ձեռ կրնար դատապարտել
կին մը: Եթէ աղուոր չէ, ինքը պատասխանատու
չէ իր թերութեան»:

Սաղայէլն իր խմբով, լինելով տասներորդը, ու-
նէր, անտարակոյս՝ իրմէ վար գտնուող ինը խում-
բերու վայելքէն աւելին: Գոհանալու էր անով, ա-
ռանց աւելիին ցանկանալու: Անոր անկումը պատճառ
եղաւ մարդկութեան ստեղծման, Ներսէս Շնարհա-
լին կ'երգէ:

«Չհանդուրժեալ բնութեամբ բարւոյն
Ունել միայն զանճառ բարին,
Այլ ստեղծեալ մարդն յիւր պատկերն
Ի վեցերորդ առաւ օտին,
Եւ ի յերրորդ ժամ զկողածինն
Ետ յոգնութիւն հողածնին
Չորս ի դրախտին ետ վայելել,
Բայց ի պտղոյն մահու արգել:»

Երջանիկ էր Ադամն որ յաճախակի կ'ընդունէր Աստուծոյ այցելութիւնը: Ունէր զրախդի մէջ հացի, ջուրի ծառեր, ունէր՝ ընդեղէն, մրգեղէն, բանջարեղէն: Առիւծը, վագրը, գայլը՝ հնաեանդ էին իրեն մեր տան շունի, կատուի նման:

Երջանիկ վիճակ մ'ունին, ձմրան այս սաստիկ ցուրտին, փայտ, ուտելիք, հագուստ չունեցող խրր-ճիթներու թշուառներու աչքին՝ բնակիչները հանգստաւէտ պալատներու, որոց մէջ «Շնիկ աստեղ» եղանակի ջերմութիւն ունի, ուր տանտիկինը թափանցիկ շապիկով մը միայն, թիթեռնիկի նման կը թռչտի, ամուսնույն վայելքն ըմբոշխնելու առիթներ ստեղծելով:

Որոց սեղանը, ըստ Յովհ. Ռսկեբերանի «Միպարեան խնջոյիւք լի» ձմրան այս եղանակին, տեղական թէ արտասահմանի բոլոր ճոխութեամբ լիքն է: «Չոր գինի և կին ոչ խաբեն» «գնա և գժոխք ոչ ապականեն» կը գրէ Իմաստունը:

Մեղաս թագաւորը եւ Սողոմ փիլիսոփան

Պատմութեան ցոյց տուած, հնութեան ամենահարուստ թագաւորը՝ Մեղաս հրաւիրելով Սողոմ փիլիսոփան, ցոյց կու տայ իր բոլոր գանձերը, կալուածները, գեղադէմ ծառաները, ոսկիէ ու արծաթէ ըսպաններն ու համազամ խորտիկներն ու չքնագեղկիներն ու կը հարցնէ թէ, իր կարծիքով ո՞վ է աշխարհի երջանիկ մարդը:

Սողոմ, ըստ իր թէ բախտը փոփոխական է, թէ հարստութիւնն ու վայելք, գանձերն ու կալուածք, գինին ու կիներն ոչ ինչ կ'արժեն, և թէ մարդս՝ մեռնելէն առաջ երջանիկ չի կրնար սեպուիլ, իր կարծիքով, Աթենացի Մենէստի համարութեամբ ան-

ձր: Հարո՞ւստ էր, կը հարցնէ Մեղաս: Շատ աղքատ մարդ: Սակայն տուած էր իշխանավայել դաստիարակութիւն իր որդւոց որք մեռան հայրենիքի ազատութեան համար:

— Ասի՛ է երջանկութիւնը, Սողոմ:

— Երջանիկ է այն մարդը՝ որ կու տայ իր գաւազն ընտիր դաստիարակութիւն եւ, այդ գաւազները կը զոհուին հայրենիքի ազատութեան:

— Ատկէ յետոյ ո՞վ է երջանիկը քու կարծիքով:

— Սողոմ կ'ըսէ, երկու եղկրագործ գիւղացիներ:

— Ո՞վ են անոնք: Հարո՞ւստ են:

— Անոնք շատ աղքատ մարդիկ, մասնաւոր սալ մը ունէին իրենց պառաւ մայրը հանելու Աթոս լեռը, ուր՝ վանքի մը վերակացուն էր մայրերնին: Օր մը, տօնի մը նախօրեակին, մայրերնին շատ կ'աճապարէր մատուռ հասնելու, երկրորդ օրուան տօնին նախապատրաստութեան հսկելու համար: Սալը քաշող եղները արօտավայրէն հեռացեր էին, օրը իրիկուն կ'ըլլար, մայրերնին անհանգիստ կը տքար:

Երկու եղբարք, սալերու լծուելով, եզներու տեղ տարին մայրերնին վանքը, ուր սաստիկ յոգնութենէ քուն մտան՝ և աղես չարթնցան: Մեռած էին: Իբրեւ յիմար մը, Մեղաս Սողոմը կը վռնտէ:

Քիչ յետոյ, Լէնկթիմուր, Ասիոյ խորերէն, անցած ճամբան աւեր ու քանդ սփռելով կը յառաջանայ դէպի Միջերկրական: Անցնելով Սեբաստիայէն, ուր խորունկ փոս մը փորել տալով երիտասարդներու աւրիւնով կը լեցնէ և մէջը կը լուացուի: Հանդիպելով Միմէօն սիւնակեաց ճգնաւորին կը հրամայէ անոր՝ վար իջնել այդ տեղէն, ապա տեղեկանալով անոր մաքուր վարքին, բաղրիք չինել կուտայ սիւնին բոլորտիքը որ վար չիմնայ երբ քունը տանի աղօթելու ատեն:

Յետոյ կը պաշարէ Մէղասի պալատը, գինքը գե-

քի բռնելով կը հրամայէ փայտեր վառել և նետել զայն կրակին մէջ: Մեղաւ տեսնելով որ՝ ոտքերն ու ձեռքերը կապած զինքը խարոյկին կը նետեն, կը պողալ Սողոն, Սողոն, Սողոն, տես, ի՞նչ վիճակի հասալ: Զգածուած այդ բացագանչութենէն, լէնկթիմուր կը շնորհէ անոր կեանքը:

Աղեքսանդր Մեծ եւ Դեոգրինէս փիլիսոփայ

Եգիպտոսի և Պարսկաստանի տիրելէ յետոյ, լսելով որ Դեոգրինէս Աթէնք հասեր է, Աղեքսանդր հոն կը հաննի որ սիրաշահի զայն, իբր մոլանեալի, քաղաքներու մէջ իր գովեստը հռչակել տալու համար:

Դեոգրինէս, հրապարակի մը վրայ, արևու դէմ պառկած՝ կը տաքնար, երբ Աղեքսանդրի մանկաւարիկները եկան զինքը կանչելու:

— Ելի՛ր, փիլիսոփայ, Աղեքսանդր Մեծը քեզ կը կանչէ, լաւ պարգև մը կ'առնես, կ'ըսէին:

Դեոգրինէս կտրկտրուկիւն անգամ չտուաւ:

Ծառաները երթալով Աղեքսանդրին պատմեցին եղելութիւնը: Աղեքսանդր, մի քանի սպաներով քովը գալով,

— Բարեւ, փիլիսոփայ, քեզ բարևողը Աղեքսանդր Մեծն է, կ'ըսէ:

— Բարեւ, վեհափառ, ձեր ծառան Դեոգրինէսն է:

— Բայց այդ մարմինը թանկագին է մեզ համար, ինչու նետեր ես հողի վրայ: Տամ քեզի պալատներ, ծառաներ ու սպասուհիներ:

— Արևս մարը մտնելու մօտ է: Այս սակառը, քուրջի կտորները բաւեցին ինծի:

— Տամ քեզի կալուածներուս մէկ մասը:

— Ճառեր խօսելով, վաճառականաց տետրակները բռնելով, ապրուստս կը հանեմ:

— Իբր նշան մեր հանդիպումին, ի՞նչ կ'ընամ ընել քեզի:

— Վեհափառ, աջ կամ ձախ քաշուելով՝ մեծագոյն բարիքն ըրած կ'ըլլաս:

Երբ, կրկին արևին ճառագայթները սկսան զինքը տաքցնել, Դեոգրինէս ըսաւ.

— Վեհ, ես քեզմէ հարուստ եմ, ինչու որ՝ այս քուրջի կտորները և այս սակառը մինչև ցարդ պահեցին կեանքս: Դուն, դեռ երիտասարդ, աշխարհի ծանօթ մասին տիրելով, երկնից դէմ բարկացած ես, թէ ինչո՞ւ աշխարհս այնչափ պղտիկ է ստեղծեր, որ տեղ չմնաց հոն ալ տիրելու:

Աղեքսանդր Մեծ հիացած Դեոգրինէսի անշահախնդրութեան վրայ կը գոչէ. «Եթէ չլինէի Աղեքսանդր, կը փափաքէի լինել Դեոգրինէս փիլիսոփայ:»

Այս պաամուկիւնը զրոյր կ'ըսէ թէ՛ եթէ մենք կարենանք գոհանալ մեր վիճակէն՝ Դեոգրինէսի ունեցածին չափ կարասին կը բաւէմեր կեանքի պահպանումին: Իսկ եթէ ոչ՝ Աղեքսանդր Մեծի չափ տիեզերակալ թագաւոր ալ ըլլանք մեր աչքը չպիտի կշտանալ մեր ունեցածով և միշտ պիտի դժգոհինք մեր վիճակէն:

Եթէ գոհանաք ձեր վիճակէն, եթէ չի սպասէք ուրիշէ ոչ մի բան, ինչպէս Տէր Յիսուս կ'ըսէ «Արքայութիւն երկնից ի ներքս ի ձեզ է» ձեր անկախ վիճակը պիտի ապահովէ ձեր ներկան ու ապագան: Ուրիշին չնախանձիլը երջանկութեան հասած ըլլալ է:

* * *

«Թէև հողի պէս արծաթ դիզէ ու տիղմի պէս հանդերձներ պատրաստէ, անիկա պիտի պատրաստէ բայց արդարը պիտի հագնի ու անմեղը արծաթը պիտի բաժնէ»: (Յոր. իէ. 17)

Անցեալ անգամ ըսինք որ՝ Դեոգինէս բաւականաւորով իր սակառով, որոյ մէջ կը քնանար ցուրտ եղանակին, քուրջի մը կտորներով՝ որով կը փաթտուէր, չուզեց Աղեքսանդր Մեծի կողմէ իրեն տրուելիք պալատը, ոչ անոր տիրացած կայունացներու մէկ մասը, ոչ ալ ծառաներ կամ աղախիններ: Մակաւապետ, պարզ կեանքը, օգտակար գործի մարմնական աշխատութիւնը՝ պիտի քաղցրացնէ մեր ապրելակերպը, եթէ չի ցանկանք, չի նախանձինք ուրիշին ունեցածին:

Յիսուս ի Բեթանիա, Ղազարոսին տունն էր: Մարթա, խոհանոցը, կերակուրներ պատրաստելու հոգով կը տապկուէր, Մարիամ Յիսուսի ոտքերուն քով նստած՝ մաիկ կ'ընէր, և որովհետեւ մտերիմներ էին իրարու, Մարթան ըսաւ Յիսուսին. Տէր, չես ըսեր քրոջս որ գայ ինծի օգնէ: Յիսուս իբր պատասխան ըսաւ. Մարթա, Մարթա շատ գործեր բացիր գլխուդ, քիչով գոհանանք:

Մարիամ լաւագոյն բաժինն ընտրեց, բաժին՝ որ բնաւ չի կորսուիր:

Բնագէտները փորձած են որ՝ մամուկը, իր ուսուցիչին մէջ, օրական քսան ճանճի արիւն ծծելով 2 տարի կապրի: Բանտարկելով մամուկներ, մասնաւոր շիշերու մէջ, և տալով իւրաքանչիւրին երեքաքան ամիսը ճանճ մը, տեսեր են որ, անոնք քսան տարի կ'ապրին:

Կ'ըսեն որ Աղեքսանդր մեծ հարիւրաւոր կառքերով հարստութիւն կը բերէր իր մայրաքաղաքը, սակայն մեռած ատեն խնդրեց իր մերձաւորներէն որ իր զագաղին աջ ու ձախ կողմէն երկու պատուհան շինելով՝ ձեռքերը գուրս հանեն, յուղարկաւորները տեսնեն թէ՛ այնքան հարստութիւն հաւաքող աշխարհակալ Աղեքսանդրը ձեռնունայն կը թաղուի:

Հ. Թէոֆիլը կ'ըսէր թէ՛ անապատականի մը չարացուցեր են ինչ է կեանքը, և անիկա այս առակը ըսեր է.

Մարդ մը փախչելով զինքը հալածողի ձեռքէն կը հասնի ծալրը գահավէժի մը, ուր ահաաներ կճրտող առիւծ մը կար, ընելիքը չգիտնալով կ'ելլէ մի ծառի որուն վերելք սոսկալի օձ մը կար, հազիւ թէ լեզուն ճիւղի ճեղքուածքէն կաթկթող մեղրին կը մօտեցնէ, կը տեսնէ սոսկումով որ՝ ճերմակ ու սև գոյնով երկու մուկեր կը կրծեն ծառին տրմատը: Եւ, այսպէս կը մեկնէ. Փախստականը, մենք աշխարհիս բոլոր մարդիկն ենք, մեղրը՝ կեանքի հաճոյքն է, վերևի օձը՝ Երկնքի հանդէպ մեղաւորաց ունեցած սպառնալիքը, առիւծը՝ սատանան, ծառի արմատը կրծող ճերմակ ու սև մուկերը՝ գիշերն ու ցորեկն են:

Մովսէս Բազակ թագաւորը եւ Բաղաս մարգարէն

«Թէ որ Բաղակ իր տղաներովը լեցուն արծաթ կամ ոսկի տայ ինծի, իմ Տէր Աստուծոյ խօսքէն չեմ կրնար անցնիլ»: Թիւք. իբ. 18

Բաղակ մեծ բանակով Իսրայէլը յաղթել կ'ուզէր, Բաղասամ մարգարէին աղաչեց որ իր քովը գայ ու խորայելին անիծէ: Մարգարէն, որքան Բաղակին տունով լեցուն արծաթն ու ոսկին առնել չուզեց, սակայն էշն համետելով ճամբայ ինկաւ: Էշը տեսնելով որ Տիրոջ հրեշտակը սուրբ մերկացնելով կը սպառնար, անել փողոց մը մտաւ: Բաղասամ ծեծելով էշը միւս կողմը դարձուց: Էշը դէպի գաշտը վազելով, երբ իրենց սպառնացող հրեշտակէն փախչիլ կ'ուզէր, մարգարէն զինքը նորէն ծեծեց: Այս անգամ էշը պատի քսուկով, (Թիւք. իբ. 21—28) Բաղասակին ոտքը ցաւցուց, երրորդ անգամ մարգարէն գաւազանով էշը ծեծեց: Իբր մարդ լեղու ելլելով էշը ըսաւ, զիս երեք

անգամ կը ծեծես, չես տեսներ հրեշտակը, որ մերկ
սուրով քեզի կը սպառնայ:

Եղիսէ մարգարէն եւ Նէեման ասորի Դ. քաղ. 1—27

Ասորուց թագաւորին զօրագլուխը Նէեման, իր
բորոտութենէն սրբուելու համար, իբր նուէր տասը
տաղանդ արծաթ եւ վեց հազար ոսկի ու տասը ձեռք
փոխելու հագուստ առնելով Եղիսէ մարգարէին եկաւ:
Մարգարէն պատուիրեց որ երթայ, Յորդանանի մէջ
եօթն անգամ լուացուի: Նէեման լուացուելով եօթն
անգամ Յորդանանու մէջ առողջացաւ, սրբուեցաւ:
Ետ դառնալով, երախտագիտութիւն յայտնեց եւ ու-
գեց նուէրներ տալ, բայց Եղիսէն, առանց մէկ բան
առնելու ճամբայ դրաւ զայն: Գէեզին, մարգարէի ծա-
ռան, առանց լուր տալու, վազեց Նէեմանին երկու
տաղանդ արծաթ եւ երկու ձեռք հանդերձ առաւ: Եղի-
սէի հոգին զգաց Գէեզիի արարքը եւ ըսաւ. Հիմա ալ-
գի, ձիթաստան, պաշար, ծառաներ, աղախիններ ու-
նենալու ատենն է: Քանի որ առիթ Նէեմանին ար-
ծաթն ու հանդերձ, հիւանդութիւնն ալ քեզի փակ-
չի յորդոց յորդի: Գէեզի ձիւնի պէս դուրս ելաւ բո-
րոտած:

Ի՞նչ հրաշալի արդիւնք պիտի գոյանար այս աշ-
խարհիս մէջ եթէ մարդս սիրէր՝ փոխանակ տուելու,
եթէ օժանդակէր՝ փոխանակ արգելք լինելու, եթէ օրհ-
նէր, փոխանակ անիծելու, փոխանակ կասկածելու՝ եթէ
ևս հաւատքով լեցուած լինէր» (Մարիա Թագուհի,
Ռուսմանիոյ):

Տէր Յիսուս բերաւ աշխարհի խաղաղութիւն եւ
ներողամտութիւն: Նա, հեզ, բարի, ներող էր: Մեռ-
նելու ընդմէջ ներեց իր զահիճներուն եւ անորինակ
այդ վարմունքէն հիասթափ՝ երկիր շարժեցաւ, ապա-

ռաժներ ճաթեցան, արևը խաւարեցաւ, վարարգոյր
տոճարի երկուքի պատուեցաւ...

Մինչև ցարդ, պատմուած անշահախնդրութեան
այդ ոգին, իր վիճակէն գոհ ըլլալու ինքնաբեր մղումն,
և միշտ ներելու պատրաստակամութիւնը պիտի փոխէ
աշխարհի վիճակը: Այդպիսի զգացումներով տոգոր-
ուած անձիք պիտի լինին Աստուծոյ կամաց մարմնա-
ցումն եւ պատճառ դառնալով շատերու փրկութեան՝
պիտի ստանան «Ազնիւ ծառայ ի փոքուն հաւատա-
րիմ ես մուտ յուրախութիւն Տեառն քո»:

Մտածէ եթէ տանդ «պէք»ը կապուած է «ուղի-
նայ»ի միշտ լոյս ունիս: Եթէ սիրտդ Աստուծոյ տը-
ւառ ես, ամէն բարիք պիտի ունենաս:

Ծնունդ Յովն. Մկրտչի

«Ազգ գայ, ազգ երթալ աշխարհ յաւիտեան կայ:»
կ'ըսէ Դաւիթ: Ընտրեալ ժողովուրդը՝ որ էին հրեա-
ներ եւ հիմա անոր յաջորդներն են քրիստոնեայք, ի-
րենց հաւատքով եւ արդարասիրութեամբ: Տէրն, իւր
հայրական խնամօք զրկեց մարգարէներ: Աբրահամն
լինելով ժամանակակից Նոյի թոռնուորդներուն, իբր
«հայր հաւատոյ» նոր ժողովրդեան մը նահապետ
դարձաւ, ապահովելով իր սերունդին նախախնամու-
թեան յատուկ հոգածութիւնն ու խնամքը, եթէ շա-
րունակէին ապրիլ՝ իր հաւատքով երարեպաշտութեամբ:

Եգիպտոս մտնող Յակոբ Նահապետի եօթանա-
սունընդհանր անդամները, չորս հարիւր տարի լիտոյ, վեց
հարիւր հազար ղէնք կրելու կարող կտրիճներու բա-
նակ մը կըրցաւ կազմել, կիներէն ու երկսեռ ծերերէն
ու մանուկներէն զատ, որոնք կարճ ճամբայ մը — Ե-
գիպտոսէն մինչև Քանան — ղեզերեցան 40 տարի,
որ Եգիպտոսի սոխին, սխտորին փոստախն կարօտը

քաշող ծերերը իրենց բնական մահով մեռնին, անապատին մէջ, զիրենք գերութենէ ազատող Աստուծոյ վրայ յոյս և Մովսէսի վրայ վստահութիւն չունենալնոն համար:

Դժուար է կառավարել ժողովուրդը՝ որոյ իւրաքանչիւր անդամի խոտորելուն, սայթաքումին պատասխանատու է առաջնորդողը, Աստուծոյ, ժողովուրդին և իւր խղճին հանդէպ: 1) Աստուծոյ՝ որ և ոչ մէկուն կորուստը չուզէր 2) ժողովուրդին, որոյ սայթաքող, հիւանդ, անդամը իբր «միբրոպ» կը վարակէ, քար քայթակղութեան կը լինի միւսներուն: 3) իր խղճին՝ որ ուխտած է տիւ և գիշեր հսկել ամենատկար, փոքր և օգնութեան կարօտ անդամին: Պատասխանատուութեան ծանրութեան համար շատեր կը կը դժկամակէին այդ գործին մտնել:

Գէդէոն. Մովսէսէն և Յիսուսէն ետքը դատաւորներ եկան: Գէդէոն Աստուծոյ ըսաւ. «Եթէ որ ըսածիդ պէս, Իսրայէլը իմ ձեռքովս պիտի ազատես, անա ես կալին մէջը վերարկուս կը դնեմ, թէ որ մինակ վերարկուիս վրայ ցօղ՝ ու բոլոր գետնին վրայ շորութիւն ըլլայ, անատեն պիտի դիտնամ որ, ըսածիդ պէս, Իսրայէլը իմ ձեռքովս պիտի ազատես: Եւ այնպէս եղաւ, առաւօտեան, կանուխ ելաւ և վերարկուին վրայէն ցօղը հանեց ու կրկին ըսաւ Աստուծոյ. Քու բարկութիւնդ իմ վրայ չի բորբոքի և մինակ այս անգամ ալ խօսիմ: Միայն այս անգամ վերարկուովս փորձեմ. հիսա մինակ վերարկուիս վրայ շորութիւն և բոլոր գետնին վրայ ցօղ ըլլայ: Եւ այն գիշերը Աստուած այսպէս ըրաւ մինակ վերարկուին վրայ շորութիւն և և բոլոր գետնին վրայ ցօղ եղաւ:

Գէդէոն իրեն եկող բազմահազար մարդիկը ետ ճամբելով, երեք հարիւր հոգիով բոլոր թշնամիները ջարդեց և երկիրը խաղաղեցուց:

Երեմիայի կոչումը. Եւ Տէրը իր ձեռքը երկնցուց ու իմ բերնիս դպաւ և Տէրը ինծի ըսաւ. Ահա, իմ խօսքերս քու բերանդ դրի, նայէ՛ ես այսու քեզ ազգերու վրայ և թագաւորութիւններու վրայ կայնեցուցի որ խլես ու փլցնես և կորսնցնես ու աւրես, նաև շինես ու տնկես: (Երեմ. Ա. 9 - 10)

Ս. Գրոց առաջին հինգ գիրքերը, որ Հնգամատեան կը կոչուին, գրած է Մովսէս Մարգարէն: Դաւիթ, թագաւոր մարգարէն ունի Սագմոսը: Իբրը Մեծ մարգարէներ՝ Եսայի, Երեմիայ, Եղեկիէլ, Դանիէլ՝ ունին մեծ գրքեր, միւսները, որ փոքր մարգարէներ կը կոչուին, ունին իրենց անուններով փոքր գրքեր: Անոնք տասներկու հատ են: Յատուկ գիրք չունեցող սակայն իրենց անունը ու գործերը Ս. Գրոց մէջ յիշուած մարգարէներ ալ կան:

Մարգարէները, որ տեսանող ալ կը կոչուին Աստուծոյ և ժողովուրդներու մէջ միջնորդներ են: Իբր բժիշկ, քարոզիչ, հաշտարար, կորուստներ գտնող, իբր առաջնորդ, շատ օգտակար են: Իբր օճեալ, քահանայական պաշտօն ալ կատարած, մանաւանդ քարօղած պառնասցած և ժողովրդեան բարկութեան զոհ գացած են:

Ոչ ցեղային, ազգականական յաջորդութեամբ, սակայն Ադամէն մինչև Նոյ, Նոյէն մինչև Աբրահամ, Աբրահամէն մինչև Յովհ. Մկրտիչ, այսինքն մինչև Յիսուս Քրիստոսի մկրտուիլը և փրկչական գործունէութեան սկիզբը, յարատեական կապ մը կայ:

Ծնունդ Յովհ. Մկրտչի. Դաւթի դրած կարգի համաձայն քահանաները կարգաւ կու գային իրենց պաշտօնը կատարելու: Զաքարեան ալ եկած էր իր կարգին: Պաշտամունքի ատեն երբ խունկ մը կը ծխէր, սեղանին աջ կողմը տեսաւ հրեղտակ մը, որ իրեն ըսաւ. Զաքարիա, ուրախացիր, քու կինդ Եղիսաբեթ

պիտի ծնի որդի մը, որուն անունը Յովհաննէս դնես: Նա ոգելից ըմպելի չպիտի խմէ և պիտի պատրաստէ Մեսիայի ճամբան: Զաքարիա պատասխանեց. Հապա ես ծեր եմ և կինս ալ՝ օրերը անցուցած: Հրեշտակը պատասխանեց. Ես եմ Գաբրիէլ, որ Աստուծոյ աթոռին քով կը կենամ, զրկուեցայ, այս աւետիսը քեզ տալու, և չհաւատալուդ համար համար մնաս, մինչև որ ըսածս կատարուի: Հրեշտակը հեռացաւ և Զաքարեայ համար մնաց: Պաշտօնի օրերը լրանալէն լեռոյ տունը դարձաւ և Եղիսաբեթ յղի մնաց:

Աւետումն Ս. Կոյո Մարիամու. Այս գէպքէն վեց ամիս յետոյ, Գաբրիէլ հրեշտակը զրկուեցաւ Նազարէթ քաղաքը, որ Ս. Կոյո Մարիամին ըսաւ. Ուրախացիր Ս. Կոյս, Տէր ընդ քեզ պիտի ծնիս որդի մը որուն անունը Յիսուս դիր: Նա Աստուծոյ որդին պիտի ըլլայ և Դաւթի աթոռը պիտի նստի: Մարիամ ըսաւ, Ի՞նչ պէս կարելի է, ես մարդ չունիմ: Հրեշտակը ըսաւ. Հոգին սուրբ պիտի հովանաւորէ քեզ և բարձրելոյն զօրութիւնը վրադ պիտի գայ: Եւ ահա, ազգականդ, վեց ամիս է ի վեր յղի է, ամուլ կոչուած Եղիսաբեթը, ինչու որ Աստուծոյ քով անկարելի բան չկայ: Մարիամ պատասխանեց. Ես Աստուծոյ ազախինն եմ, ըսածիդ պէս ըլլայ: Եւ հրեշտակը հեռացաւ:

Մարիամ կ'այցելէ Եղիսաբեթին: Երեք ամիս հոն կը կենայ: Երբ Եղիսաբեթ Մարիամին ողջոյնը կ'առնէ Սուրբ հոգիով լեցուած կ'ըսէ. Դուն կիներուն մէջ օրհնուած ես: Արգանդիդ պտուղն ալ օրհնուած է: Ողջոյնիդ ձայնը լսելուն որովայնիս մէջ գտնուող մանչը կը խաղայ, և Մարիամ Ս. Հոգիով լեցուած «Մեծացուցէ» օրհնութիւնը երգեց:

Եղիսաբեթի օրերը լեցուեցան և որդի մը ծնաւ: Բոլոր զրացիները եկան, ութներորդ օրը և թրիատելու համար անուն կը փնտռէին: Զաքարիա տախ-

տակ մը առնելով գրեց, անունը Յովհաննէս պիտի դրուի, և լեզուն բացուելով ըսաւ. Օրհնեալ է Իսրայէլի Տէր Աստուածը, որ մեզ այցելեց, յիշեց մեր նախահարց տուած խոստումը անվախ պիտի պաշտենք զայն, պիտի փրկէ մեզ մեր թշնամիներէն և մեզ ատողներէն...:

Յովհաննէս անապատի մէջ ճգնաւորական կեանք կը վարէր և կը քարոզէր ըսելով. «Ապաշխարեցէ՛ք, զի մերձեալ է արքայութիւն Աստուծոյ» և քովը եկողները կը մկրտէր:

Յուդիչ էին իր քարոզները և խիստ՝ սպառնալիքը: «Ծնունդ իժից, ո՞ր եցոյց ձեզ փախչիլ ի բարկութենէ որ գալոց է. արարէք պտուղս արժանի ապաշխարութեան: Ահաւասիկ տապար առ արմին ծառոց դնի, որ ոչ առնիցէ պտուղ հատանի և ի հուր արկանի: Ի քարանցս յայսցանէ կարող է Աստուած որդիս Աբրահամու յարուցանել»:

Փարիսեցիներուն կ'ըսէր, երկու հանդերձ ունեցողը մէկը տայ՝ չունեցողին, նոյնպէս հացն ալ բաժնէ: Մաքսաւորներուն կ'ըսէ. Ձեր իրաւունքէն աւելի մի՛ առնէք: Զինուորներուն կ'ըսէ, մի՛ զրպարտէք, մի՛ կեղեքէք, ձեր թոշակով բաւականացէք:

Յովհաննէս ուղտի ստէն հագուստ մը, մէջքն ալ գօտի մը կապած, կերակուրը՝ մարախ և մեղր վայրենի էր: Կ'աշխատէր բոլորը դարձի բերել:

Եթէ ձեր մէջէն մէկը ազգականն ըլլայ քաղաքապետին, սիրտն ուրախ կ'ըլլայ: Եթէ նախարարի մը հետ ազգական ըլլայ, ինքզինքը բարեբախտ կը համարի: Իսկ եթէ թագաւորի հետ մտերիմ յարաբերութիւն ունենայ, ինքզինքը երջանիկ կը համարի: Մտածէ՛, թագաւորաց թագաւորը, կայսերաց կայսրը մեր հայրն է, առանց որուն հրաժանին մեր գլխու մէկ մազն անգամ չթափիր: Եթէ մայրը

իր կաթ ծծող երախան մոռանայ, ես քեզ չեմ մոռ-
նայ կ'ըսէ: Վստահինք իր խօսքերուն, սիրենք զին-
քը և ջանանք օրական պարտականութիւննիս կա-
տարել: Հնդկաստանի խրճիթներն անգամ լեցուն են
«Սանդար»ի բուրու մնաւէտ կենսապարգև ճիւղերով:
Քրիստոնեան ալ ունի այդ կենսատու իրաւաւոր:
Տեղաւորենք զայն մեր սրբարանի պատուոյ տեղը, որ
փրկէ մեզ ազտերէ:

Մեր հոգին, իբր կայծ մը տրուած մարմնոյ կեն-
սունակութեան համար, իբր լեռնէն վար հոսող ջուր,
անդուլ կ'աշխատի երթալ միանալ ուրիշ ջուրերու,
որ հասնի ովկէան: Հոգին միշտ, կը փափաքի մշտա-
կան ազերս՝ յարաբերութիւն ունենալ իր մեծ, կե-
դրոն հոգիի հետ, որուն պիտի յարի յաւիտեանս յա-
ւիտենից, մարմինէն բաժնուելէն յետոյ, ի կենդա-
նութեան միջոց տան իրեն, օրուան մէկ մասը, ա-
ղօթքով միանալու Աստուծոյ:

* * *

«Եփրեմը ես քալեցուցի, զիրենք իրենց թևերէն
կը բռնէի, սակայն չգիտցան թէ զիրենք քալեցնողը
ես եմ»: Ովսէ. ԺԱ. 3:

Տեսարանները մեզ կը հմայեն, կ'ազնուացնեն,
կ'այլակերպեն մեզ, կը վերացնեն մեր գաղափար-
ները, մեզ կը ներշնչեն նուիրական գործերու ճա-
շակ, նոր ոգի, նոր կեանք կը պարզեն մեզ:

Եթէ հնաբաւոր ըլլար, բոլորս միասին փոխա-
դրուէինք Նիախարա ջրվէժին ստորոտը, մութ զի-
շեր մը և ամպամած օդին, որքան հեռուն ալ կեցած
ըլլանք պիտի ստիպուինք գոցել աչքերնիս, որ այդ
ահագին բարձմութենէ գահավէժ թաւալող՝ երեք
բերնով հեղեղի պղպղակներու մասնիկը չմտնեն աչ-
քերնիս և պիտի մտածենք թէ՛ ժամեր, օրեր, տա-
րիներ չէ՛ դարերով վար հոսող ջուրի գէղն եթէ չը-

հատնիր, որքան անհատնում ոյժ ունի զանի ըս-
տեղծող Տէրը:

Եթէ փոխադրուինք, լիալուսնի օրը, Յոպպէի
նաւահանգիստը, ուր, այդ օրեր, մինչև Դամասկո-
սէն, Հալէպէն հետաքրքիրներ կուգան դիտելու ա-
լիքները, որ կարծես՝ Մարսէյլէն Ելլադալէն Եգիպ-
տոսէն, թև թևի մտած, Միջերկրականի բոլոր ջուրն
հետերնին առած 10, 20, 30 մէթր բարձրացած կ'եր-
կրպագեն Ս. երկրին: Տեսնել այդ լեռնակարկառ ա-
լիքներն ու չյուզուիլ անկարելի է:

Եթէ փոխադրուինք Արարատի գագազթն, Նոյի
տապանի հանգստավայրն, պիտի մտածենք թէ՛ ո՛ր-
քան բազմաթիւ ըլլան յանցաւորներ, ա՛յնքան սոս-
տիկ կը լինի պատիժն ալ: ԶԷ՞ որ հինգ արդար չգրա-
նուելուն համար՝ Սողոմ-Գոմորը երկնառաք հուր ու
ծծումքով բնաջինջ եղան:

Երբ բարձրացանք Սինա, ուր տասնաբանեայ օ-
րինաց տախտակները տրուեցան, թափօր, ուր այ-
լակերպող Յիսուսը՝ Մովսէսն ու Եղիան քովը կան-
չելով աշակերտներուն ցոյց տուաւ իր անոնց վրայ
ունեցած գերազանցութիւնը, լսեցին Հօր Աստուծոյ
ձայնը, թէ՛ Դա է իմ սիրելի Որդին, դա՛ս լուարուք:
Ասոնք ինքնամոփոխման խորունկ նիւթեր կը մատա-
կարարեն խորհողին:

Հելլէն Քէլլէր. Քսան տարեկան հասակին այրի-
ացած, սրտամաշ, յուսահատելու մօտ, շատ հարուստ
տիկին մը Նիւ-Եորքի փողոցներուն մէջ կը հանդիպի
երկու տարեկան, կոյր խուլ և համր Հելլէն-Քէլլէր
անուն որբուհիի, իւր բնական ազնուութեան զգաց-
մանց մէջ՝ գութն ու կարեկցութիւնը, իւր սիրելի
ամուսնոյն տարածամ մահուան անդամանելի վիշտը
կը գերազանցէ: Մայրական պաշտելի գուրգուրանքով
զեղուն խկոյն կը վճռէ որդեգրել զայն և ընել Ամե-
րիկայի ամենաուսեալ ու երջանիկ կինը:

Իրօք ալ՝ կնոջ կամքը անխորտակելի, անդիմա-
զրելի ոյժ մը ունի: Քսան տարի կ'աշխատի այդ կոյր,
խուլ ու համը պանգուածը դաստիարակելու, վատ-
նելով իր հարստութիւնն ու հոգեւոր ու մարմնական
կորովը՝ գրքեր տպագրել տալու, յատուկ ուսուցիչ-
ներ վարձելու և վերջապէս նպատակին կը հասնի,
կրնայ դաստիարակել զայն, բարձր ուսում ջամբելով:

«Աշխատութիւն գոհութեամբ առանց պսակի
ոչ լինի» կ'ըսէ Նզնիկ. Բարի կամքը, յարատե աշ-
խատութիւնը և ջուրի նման վատնուող զրամը կը
գեղազարդեն այդ նկուն արտրածը հոգեկան ու մար-
մնական առաւելութեամբ, ամուսնացնելով զայն մի
յարմարագոյն երիտասարդի հետ կ' ունենան առողջ,
սիրուն զաւակներ, որոց դայլայիկը կը հրճուեցնեն
ընտանեկան զրախտն:

Ափսոս որ, վախճուն տարեկան հասակին կը
կուրնայ, բախտի մէկ անակնկալ զիպուածով այդ
բարեգործ տիկինը և Հելլէն Քչլլէր կ'առաջնորդէ
զինքը հանրակառք և այլ վայրեր:

Մեծահասակ Սմերիկացի տաղանդաւոր ակնա-
բոյժներ ետ տուին անոր տեսողութիւնը և սակայն
մեռաւ այն օրը, երբ նախագահ Ռուզվելթ կը ստո-
րագրէր հրովարտակը, որ իրեն տրուի «Մայրական
հերոսութեան ոսկի մետալը»: Հելլէն Քէլլէր, ինչ-
պէս կը գրեն լրագիրները, Սմերիկայի ամենատեսալ
կիւնն է, ամենաբարդ խնդրոյ լուծման համար անոր
կը դիմեն:

Մայր մը որ իր զաւակին քալել կը սորվեցնէ. Տե-
սարաններու ամենահիմնադիրն զիտելն է մայր մը որ
իր զաւակին քալել կը սորվեցնէ: Ահա՛ օրինակ մը:
Վարդի նման թարմագեղ, մանուշակի նման խպնող,
զաւառի հաղիւ քսանամեայ մայր մը, իր լիալուսնի
նման կաթնաթոր զաւակը գրկած, անութիւն տակ

խաղալիքներ, շաքարեղէն նախապէս փռուած գորգի
մը վրայ ծունկի կուգայ, քայլ մը հեռուն զնելով
որդին, որ հաղիւ ոտքի վրայ կրնայ կենալ: Միւրոյ
թեկերը վրան տարածած, մայրական անոյշ աղապա-
տանքով կը գոչէ. Նկուր զաւակս:

Մանկիկն երեքտեղով, կը թռի, կը նետուի մօրը
գիրկը: Սակայն մայրն, համբուրելով զաւակին ձիւ-
նէն ճերմակ թաթիկն, կը ցուցնէ անոր, շարժելայդ
գործիքն: Կրկին զնելով որդին հեռուն կը գոչէ «ե-
կո՛ւր զաւակս»: Որդին, բնագղաբոր, այս անգամ
կը շարժէ ոտքը: Յաջորդական մի քանի փորձերով
կը վարժեցնէ որդին քալելու:

Որդին կուրախանայ որ արժանացաւ մօրը ջերմ
գուրգուրանաց, առաւ խաղալիկներ, անուշեղէն:
Մայրը երջանիկ է որ՝ օժտեց որդին կեանքի անհրա-
ժեշտ գործիքով, քալելու կարողութեամբ, որուն
բնաւ ուշ չգնեն որդին:

Եւ գուր, մեծ մանուկներ, բնաւ չախտի հաս-
կնաք թէ՛ ձեր արդարութեան ճամբան, Աստուծոյ
հրամանին գործադրութեան համար ըրած ճիգին իբր
վարձք, երախային տրուած համբոյրներու, խաղա-
լիքի, անուշեղէնի նման՝ տրուեցան, հայր, մայր,
ուսուցիչներ, նշանած, կին, զաւակներ, գիրք, կա-
րողութիւն, ձեր ուրախութեան ատեն, տրամու-
թեան միջոցին ըրած աղօթքներու, տուած ոգոր-
մութիւններու իբր վարձք: Երախային իրական շա-
հը՝ քալել սորվելն է, իսկ ձերը՝ աղօթել, գոհանալ,
կամ արտասուելով Աստուծոյ դիմելն է:

* * *

«Այս աշխարհի որդիքը իրենց ցեղին մէջ՝ լուսոյ
որդիներէն աւելի խելացի են, եւ ես ալ ձեզի կ'ը-
սեմ. Անիրաւ մամանայէն ձեզի բարեկամներ ըրէք,

որ, երբ անիկա պակսի ձեզ յաւիտենական բնակարաններու մէջ ընդունին... Դուկ. Ժզ. 8—9.

Տնտեսի առակը ցոյց կուտայ որ՝ մարդ լինելով առժամեայ տնտես իր տիրոջ, քանի ձեռքն է այդ հարստութիւնը կառավարելու պաշտօնը, ջանալու է հոգ տանիլ իր ներկայի և ապագայի ապահովութեան:

Պարզ է առակը. հարուստ մը ունէր տնտես, գանձապահ մը, որոյ մասին կը լսէ թէ կը վառնէ իր հարստութիւնը: Կու գայ և կ'ըսէ. Տնտեսութեանց հաշիւը տուր, ալլևս պաշտօնէդ պիտի ելլես: Տնտեսը կը մտածէ. հողագործութիւն չեմ կրնար ընել, մուրալու կ'աւջնամ: Գիտեմ՝ ընելիքս. կանչելով պարտապանները, անոնց ունեցած պարտքին մէկ մասը գեղջելով՝ մնացածը կը հաւաքէ, որ տիրոջը ցոյց տայ թէ ամբաստանութիւն է ըրածին, մառանը, շտեմարանները, գանձը լեցուն են ապրանքներով, դրամով: Տէրը կը համոզուի տնտեսին խօսքին և կը հաւանի ըրածին, որը կը մնայ պաշտօնի վրայ: Եթէ գործէ հանէր, իրենց պարտքին մէկ մասին ներող տնտեսը պարտապանները կը հոգային:

Անիրաւ մամոնայէն բարեկամներ ըրէք, կ'ըսէ Յիսուս երբ պակսի ան, ձեզ յաւիտենական տուններու մէջ ընդունին:

Երեք բարեկամներ ունեցող մարդը.— Մարդ մը ունէր երեք բարեկամներ, որոց երկուքը շատ կը սիրէր: Երրորդը զինքը շատ կը սիրէր, սակայն նա անտարբեր էր անոր հանդէպ:

Օր մը դատարան կանչուելով գնաց առաջինին ըսաւ. դատ ունիմ, օգնէ՛ ինծի: Ես դատարանի հետ չեմ ուղեր գործ ունենալ, ուրիշ առթիւ կ'օգնեմ քեզի, ըսելով ճամբեց զայն: Երկրորդը մինչև դատարանին դուռը գալով ետ դարձաւ: Երրորդը՝ որմէ բան չէր յուսար զինքը պաշտպանեց և աղատ արձակել տուաւ:

Մենք, աշխարհի բոլոր մարդիկն ենք երեք բարեկամներ ունեցողները: Կը կարծենք որ՝ հարստութիւնն է մեր առաջին բարեկամը: Մահուան պարագային հարստութիւնը կը մնայ, ուր որ դրած ենք: Ես չեմ գար, կ'ըսէ: Երկրորդ բարեկամը մեռնողին կինն, զաւակներն, պարագաները, որ կուգան մինչև գերեզմանին դուռը և անկէ ետ կը դառնան:

Երրորդը, մեր ըրած աղօթքը, մեր տուած ողորմութիւններն են, որ գերեզմանէն անդին երթալով, ներկայանալով Աստուծոյ առջև մեզ կ'ազատեն յաւիտենական դատապարտութենէ:

Մամբրէ Եպս. Մաւկուսեան.— Արաբկիրցի, հայկաբան, նկարիչ, բժիշկ, գրագէտ, 1888—89 Ս. Յակոբ աքսորավայր մըն էր: Խրիմեան, Իզմիրեան, Թորոս ճուղայեցին Dr. in théologie Ն. Նաթանեան, Սապահ Գուլեան, Մեղաւորեան, Յ. Նաճարեան, Խարախանեան, Եպս. Ներ. Նարպէլ, Ա. Ֆէսճեան, Ճ. Ճ. Վարժ. Տեսուչն էր Մամբրէ Եպս. Իսկ վերադառնալուն Խապայան Սահակ (Խարբերդի Եղէգի զիւղէն) արդի կաթ. տանն Կիլիկիոյ:

Մամբրէ Եպս. ին հարցուցինք թէ՛ ի՞նչ է «անիրաւ մամոնա»ն: Մամբրէ կը խօսէր առակներով. «Երկու շրջուն վաճառական, ըսաւ, մին խարդախ միւսն ուղղամիտ, անգամ մը, Թաւրիզէն Թիֆլիս «հինա» կը տանէին ջորիներով: Խարդախը, ամէն ի՞շխանին, պարկերու մէջ ավերով մոխիր, աւազ կը խառնէր: Ուղղամիտը կ'աղօթէր:

Թիֆլիզ հասնելուն, վաճառականաց վերակացուն քննելով հասած ապրանքները, խարդախինը գտաւ շաա մաքուր, անարատ և բարձր գին մը նշանակելով իսկոյն ծախեց իսկ ուղղամիտինը՝ իբր փոած անպէտ ապրանք անտես ըրաւ: Անցան օրեր, շաբաթներ: Խարդախը Թաւրիզի յարմար ապրանքներ գնած՝

ըսաւ միւսին որ ճամբայ կ'ելլէր: Ուղղամիտն շուարած, խնդրեց որ մի քանի օրով լետաձգէ ճամբորդութիւնը:

Ճարահատ երթալով ծեր դիւանագէտի մը, խընդիրը կը պատմէ: Խելահաս և խղճամիտ անձը տրգահատելով անոր վիճակին, կ'ըսէ. բարեկամ, քու ապրանքդ անարատ, անխարդախ է. Թիֆլիզի դրամն կեղծութեամբ շահուած «անիրաւ մամոնայ» է: Իրար չեն համաձայնիր: Եթէ կ'ուզես ապրանքդ հոս ծախել՝ յարմարցուր զայն քաղաքին դրամին: Եթէ ոչ շատ՝ գոնէ քիչ մը խարդախէ որ գնող ունենաս:

Ուղղամիտն, սենեակը գառնալով, պարկերուն բերանները կը բանայ և քիչ քիչ մոխիր խառնելով կը պառկի: Դեռ քունը չտարած՝ յաճախորդներ կուգան:

Մինչև առտու բոլոր պարկերը ծախուած էին:

Թէ ուրիշ՞ կուգայ հեռաներու հարսութիւնը. Ազգերը, ընտանիքի մը նման՝ պէտք ունին զիրենք կազմող անդամներու համերաշխ գործակցութեան: Ազգապետն, ինչպէս ընտանիքի մը հայրը՝ եթէ խելահաս մէկը ըլլայ, գործը աւելի դիւրաւ նպատակին կը հասնի:

Նահապետք, լինելով Աստուծոյ պաշտպանութեան՝ իրենց սերունդը զարգացուցին: Մովսէս, եռամսեայ մանուկ որդեգրուելով փարաւոնի դուստրէն, Նեղոս գետը նետուած ատեն, քառասուն տարի «վարժեցաւ իմաստութեամբ և գիտութեամբ Եգիպտոսի»: Իմաստութիւն, գիտութիւն և Աստուծոյ սէրը միացած Մովսէսի անձին վրայ, քառասուն տարի ալ անապատին մէջ կ'որոճար, իր քառասուն տարի առած ուսումն իւր ազգին, չորս հարիւր տարի Եգիպտոսի մէջ, չարչրուող ժողովուրդին փրկութեան ծառայեցնելու: Հնգամատեանը, Մովսէսի ձեռքով գրուած Ս. Գրոց առաջին հինգ գրոյ պարունակութիւնը կը հայելիացնեն իր մեծ յեղափոխականի ոգին, որով, իր ժողո-

վուրդը, միշտ կապուած մնաց Աստուծոյ հետ, Անոր հայրական մշտական պաշտպանութեան ապահովութեան համար:

Մովսէս կարգադրեց որ՝ շաբաթ օրերը բոլոր հրեայք հաւաքուին ժողովարան մը, կարդան իր գիրքերը և մեկնեն ժողովուրդին: Այդ ժողովարաններու ընթերցուածներն ու քարոզներ, դաստիարակեցին հրեաները և յուսաւորեցին անոնց միտքերը:

Այդ սովորութիւնը կը շարունակուի մինչև ցայսօր: Հրեան ուսեալ է, ինչու որ շաբաթ օրուան ժողովարանը՝ դպրոց մըն է ազգի դաստիարակութեան համար: Հրեան աւանդապահ է, հրեան միասիրտ, միահոգի, միաձոյլ զանգուած է: Հրեան կանուխ կ'ամուսնանայ, շատ զաւակներ կ'ունենայ, շահաբեր գործով կը զբաղի և զիրար կը պաշտպանեն:

Լասովէանու ի Պոթոսան. Մեծ ագարակատէրերու ձմրան բնակավայրն էր Պօթոսան, ուր տուն մը հաւաքուելով գիշերները ժամանակ կ'անցնէին մարդիկ:

Այդ ժողովարանը եկաւ Սատովէանու, որուն հետ խօսքի բռնուեցայ: Երթալով մի տուն, որոյ բակին մէջ տեսեր է երկու օրօրօց, որոյ մին զարդարուն և միւսը՝ զրգլեակներով պատած: Պահուրտած է տեղ մը քաղտնիքն հասկնալու:

Քիչ լետոյ, մետաքսազարդ և խեղճ հագուած երկու մայրեր, տանտիկինն ու սպասուհին անշուշտ, եկեր են տղոց կաթ տալու: Քնացնելու համար իր ենց հագեցած զաւակներն, օրրելով սկսեր են երգել: Ականջ կտրուած, Սատովէանու, այս բառերը լսեր է. Տանտիկինի բերնէն.

«Քուն եղիր, պալտս, իմ ապագայ սեղանաւորս, ազգին պարծանք, տունիս զարդ: Սպասուհիին բերնէն. «Ինչո՞ւ ծնար, խեղճ զաւակ, զիս գործէս ալ ըրիր, ապագայ փայտահատ, զինեմոյ արարած, մեռիր որ ազատիմ...»

Ուրիշ՝ կուգայ հրեաներու հարսութիւնը. — Օգտակար գործեր ընողներ, ազգ թէ անհատ մեծ կը կոչուին: Ֆրանսացին ունի «le colection de tu seras» անուն եօթը գրքեր՝ որոնց իւրաքանչիւրը զատ զատ մասնագիտութեանց նուիրուած հատորներ են: „Tu seras commerçant“ հատորի մէջ կը բացատրուի թէ ուրիշ կու գայ հրեաներու հարստութիւնը: Պատմեմք համառօտակի:

Պապն՝ իբր ինքնակալ, կազմելով հատուկ յանձնախումբ, վարձել կու տայ մի ազարակ, ուր, ի միջի ալլոց չափ մըն ալ ոսկի ցանել կու տայ:

Աշնան, ամէն արմտիք, ընդեղէն աւելցած, տուկոս տուած են: Միայն ոսկին մնացած է ցանուածին չափ: Եւ հետեցուցեր է. Մայր հողն միայն ոսկիին տուկոս չի տար, ուստի ոսկիին շահը ներելի չէ, և 3 դար ապ շահը մնացեր է միայն հրեաներու, որոնք երեք հարիւր տարի՝ ծծելով աշխարհի հարստութիւնը, դրաւած՝ բոլոր հաստութարեր կալուածները կազմելով «Ալիանս իզրաէլիթ» բացեր են վարժարաններ, ուր դաստիարակելով նոր սերունդը տեղաւորած են կարեւոր պաշտօններու: Ահա հրեաներու հարստութեան աղբիւրը:

«Անիրաւութեամբ հարստութիւն գիգողը, իր զատած հաւկիթներով թուխսի նստող կաքաւի պէս է: Զանիկա իր օրերուն կէսէն պիտի թողու և վերջը անմիտ պիտի ըլլայ»: (Երեմ. Ժէ. 11).

Մեծ աքսորական Խ. Հայրիկն գրել տուաւ մեր բազկին, խաչանշան, «Հաւատք, Յոյս, Մէր», և խոստացանք, լոյս գերեզմանի վրայ, ապրիլ իբր և Մարմնացեալ Հաւատք, Մարմնացեալ Յոյս և Մարմնացեալ Մէր» և ինքը մեր Երուսաղէմէն մեկնելու պահուն կախեց մեր ականջներէն երկուքական աղամանդներ. 1) Պատուաւոր մարդու գրպանը դրամն պատուոյ ճամ-

բով կը մտնէ: 2) Պատուաւոր մարդու գրպանէն դրամըն պատուոյ ճամբէն երթալու համար կ'ելլէ.
«Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ:»

25 Յունիւ. 1940 Պուքրէշ

Յարգելի Տէր Հայր,

Շնորհակալութեամբ ստացայ և կարգացի Ձեր ձեռագիր կրօնական քարոզները:

Պէտք կա՞յ ըսելու թէ կրօնաբարոյական տեսակետէ անոնք հետաքրքիր են և շինիչ:

Այն հանգամանքը որ՝ Ձեր քարոզներուն մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն պատմական օրինակները, աւելի ևս հետաքրքիր կը դարձնեն զանոնք և աւելի մատչելի՝ ընթերցողներուն:

Յարգանօք
Յ. ՏէվէձեԱն

ՅԱՆԿ ՎՐԻՊԱԿԱՅ

<u>Էջ.</u>	<u>տող</u>	<u>սխալ</u>	<u>ուղղել</u>
1	2	նուագածուփ	նուագածուի
6	8	sonari	soneri
6	22	ոչ հետ	աւելորդ է
11	18	անապաշխար	ապաշխարող
15	17	զարգուցելոց	զարթուցելոց
16	31	պարտացս	պարտուցս
21	15	կը պակսի՝ որո՞ւ ես որու կը ծա- ռայես	
30	17	Մեղաս	Կրեսոս
37	7	անձիք	անձինք
37	13	ծրւած	տրւած
38	16	Յիսուէն	Յեսուէն
45	8	թաթիկն	ոտիկը

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0157602

Մ Ե Ր Գ Ր Ա Ծ Ն Ե Ր Հ

1. *Calea către viața veșnică* vol. I
2. „ „ „ „ „ II
3. „ „ „ „ „ III
4. *Predici ținute în Parcul Carol I — netipărit*
5. *Predici și discursuri*
6. Հարապ Այս թարգմ. Ion Creangă-ին
7. Անտառի ուրուականը թարգմ. Selma Lagerlöff
8. Միրոյ հրաշալիքները թարգմ. O. S. Marden
9. Ամէն մարդ թագաւոր է թարգմ. O. S. Marden
10. Բարեբեկներդաշնակութիւնը թարգմ. O. S. Marden
11. Հայոց վատիկանը — Սթամպուլ
12. Կեանք և կեցուցիչ Ազգիս, շունջ և կենդանութիւն Աշխարհիս Հայոց — Ս. Էջմիածին:
13. Մարդու սիրտը թարգմ. Յ. Կ. Ս. Երուսաղէմ
14. Քարոզներ Կիլիկիոյ ժողով. համալսարաններու համար:
15. Անհրաժեշտն — Հատոր Ա. (Երկու տետրակ)
16. „ „ „ Բ. (Տպելի հինգ տետր)

Հ Ա Ս Յ Է

ՆԵՐՍԷՍ ՔՀ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

12, Str. Domnița Florica Nr. 13 (prin Șerban-Vodă)
București Sect. V